aile

DİYANET AYLIK DERGİ'NİN ÜCRETSİZ EKİDİR | AĞUSTOS 2017

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

ÇOCUK MERKEZLİ OYUN TERAPİSİ

İNANMAK BAŞARMAKTIR

VARLIĞI BAŞKA YOKLUĞU BAŞKA İMTİHAN: ÇOCUK

ALTIN ÇOCUKLARIN ÜLKESİ: **GANA**

TARİH VE DOĞA HARİKASI IHLARA VADİSİ

BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU İLE SÖYLEŞİ

Gerçek insan imanla bilimi birleştiren, insanlığın hizmetine sunandır. Bu gayretlerin sonucunda konumlarımız ve makamlarımız belirlenecektir.

KORUYUCU AİLE OLMAK

Sahabe Hayatları • Bir Nefes Sıhhat • Kırkambar • Kültür Sanat • Serbest Kürsü • Bulmaca

Kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O; hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.

İsra 17/1.

Evimizden Cennete Bir Kapı Açmak: Koruyucu Aile Olmak

Rabbimizin bizlere bahşettiği en önemli ve en kıymetli hazinelerden biridir çocuk. Çocuklarımız, hayatımızın süsü (Kehf, 18/46.) ve gözlerimizin aydınlığıdır (Furkan, 25/74.). Dünyaya gözlerini açarken her şeyden bîhaber olan sabi yavrular için bu meşakkatli hayata tutunabilmenin yolu onu gözetip kollayacak bir aileye sahip olmaktan geçer şüphesiz. Mutlu çocukların gülücük seslerinin geldiği bir ev cennetten bir bahçedir adeta. Öte yandan -sayıları hiç de azımsanmayacak kadar çok- kimi çocuklarımız bir aileye sahip olmuyor, olamıyor maalesef. Kimi ailelerince terk ediliyor, kimi de hayatının henüz başında kayıplar yaşıyor. Bu yavrularımıza kol-kanat germek, onların elinden tutmak; erdemli bireyler ile sağlıklı bir toplum inşa etme yolunda her birimizin üzerine düşen önemli bir vazife. İşte biz de bu ay bu vazifeyi, "koruyucu ailelik" müessesini; bir toplumsal bilinç uyandırmak amacıyla konu edindik. Doç. Dr. Ülfet Görgülü, "Evimizden Cennete Bir Kapı Açmak: Koruyucu Aile Olmak" başlıklı pencere yazısında koruyucu aileliği çok yönlü bir yazı ile ele aldı. Yine bu yazımızda koruyucu ailelik ile ilgili farklı görüşleri de sizler için derledik. Ayrıca "Hayatın İçinden" bölümümüzde de koruyucu ailelik yapan İmam Yusuf Dalkılıç hocamızla da bir söyleşi gerçekleştirdik. Bu yazılarımızdan müstefit olacağınızı temenni ediyoruz.

"Aile-Ce" bölümümüzün ilk yazısı Uzman Klinik Psikolog ve Oyun Terapisti Zeynep Betül Tarı Torun'un kaleme aldığı "Çocuk Merkezli Oyun Terapisi". Makale; henüz kendini yeterince ifade etme becerisini geliştirememiş küçük yavrularımızın, kendilerini oyunlarla ifade etmesini ve günlük problemlerini çözmede oyun terapisinin öneminden söz ediyor. Bölümümüzün diğer yazısı ise çocuklarımıza inanmayı öğretmenin her türlü başarının kapısını açacağını ifade eden, Kadriye Ayberk'in "İnanmak Başarmaktır" yazısı.

Hemen her ortamda karşımıza çıkan, bir bilim dalı gibi gösterilmeye çalışılan ama hakikatte hiçbir gerçek ifade etmeyen astroloji konusu ise "Biz-Bize" bölümümüzde.

Bu ayki söyleşimizi Payitaht Abdülhamid dizisinin sevilen oyuncusu, Tahsin Paşa rolüyle tanıdığımız Bahadır Yenişehirlioğlu ile gerçekleştirdik. Kendisiyle sanattan edebiyata ve sosyolojiye kadar pek çok farklı alanda gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi büyük bir ilgi ile okuyacağınızı tahmin ediyoruz.

"Bir Nefes Sıhhat" köşemizde böbreklerimizin önemini ve böbreklerimizi asla ihmal etmemiz gerektiğini Doç. Dr. Mukadder Ayşe Bilgiç kaleme aldı.

Dergimiz her ay olduğu gibi bu ay da birbirinden kuşatıcı pek çok yazı ihtiva ediyor. Sizleri dergimizle baş başa bırakırken bu çalışmamızın sizlere yeni ufuklar açmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Dr. Faruk Görgülü

İÇİNDEKİLER

34 BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU İLE SANAT VE EDEBİYAT ÜZERİNE

Muhammed Kâmil Yaykan

Gerçek insan imanla bilimi birleştiren, insanlığın hizmetine sunandır. Bu gayretlerin sonucunda konumlarımız ve makamlarımız belirlenecektir. Saf ve yalın olduğumuzda, samimiyetimizi yalnız O'nun için O'na yönelttiğimizde bereketleneceğiz.

10 KISA KISA
Sümeyye Akyüz

58 SERBEST KÜRSÜ
Merve Ünallı

60 KIRKAMBAR
Murat Öztürk

61 SİZDEN GELENLER

62 BULMACA
M. Kâmil Yaykan

64 FOTOĞRAFIN ANLATTIKLARI

PENCERE Doç. Dr. Ülfet Görgülü

EVİMİZDEN CENNETE BİR KAPI AÇMAK: KORUYUCU AİLE OLMAK

Dünya cenneti olarak nitelediğimiz evimizin kapısını sevgi ve şefkate muhtaç bir çocuğa açmakla, Resûlullah Efendimizin, "Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir." müjdesine biz de erişebiliriz.

12 ÇOCUK MERKEZLİ OYUN TERAPİSİ
Zeynep Betül Tarı Torun

18 GÖRÜCÜ ÇİÇEĞİ
Betül Şatır

26 VARLIĞI BAŞKA YOKLUĞU BAŞKA İMTİHAN: ÇOCUK
Selva Özelbaş

16 İNANMAK BAŞARMAKTIR
Kadriye Arberk

22 ASTROLOJİ BİLİMSEL Mİ?
Hümeyra Nur İşlek

28 BİR KORUYUCU AİLE HİKÂYESİ: İMAM YUSUF DALKILIÇ
Muhammed Kâmil Yaykan

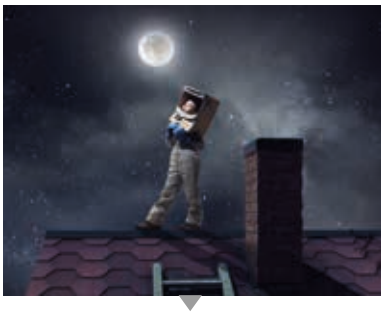

30 MUSTAFA'NIN AYAK PARMAKLARI
Firdevs Kapusızoğlu

32 HERKESİN KENDİNCE HAKİKATİ
Mahir Kılınç

38 ÇAY
Halime Karabulut

40 TARİH VE DOĞA HARİKASI IHLARA VADİSİ
Seher Meriç

46 ALTIN ÇOCUKLARIN ÜLKESİ: GANA
Saliha Dilmaç

52 BÖBREKLERİMİZİ NASIL KORUYALIM?
Doç. Dr. Mukadder Ayşe Bilgiç

56 HALİL CİBRAN: ARAYIŞ

50 BİR AYDA YABANCI
Hasan Karaca

Hiç fark etmemişim ama çevremde herkes yabancı dil öğreniyormuş. Hem de kimsenin bilmediği çok özel bir yöntemle. En azından internette gezinirken denk geldiğim bir site bunu iddia ediyor.

44 İKİ KIZ KARDEŞİN KADER BİRLİĞİ: RUKIYYE VE ÜMMÜ GÜLSÜM
Doç. Dr. Ayşe Esra Şahyar

54 TÜRK TARİHİNDE AĞUSTOS İZLERİ...
Bekir Erdem

Ağustos ayı, Türk tarihine yön veren veya büyük ölçüde etkileyen olayların yaşandığı bir aydır. Malazgirt'ten, Kurtuluş Savaşı'nın sonucunu tayin eden Büyük Taaruz'a kadar birçok olay vardır.

57 İNSAN OLMAK
Ali Aygün

aile

Diyanet İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
DR. YÜKSEL SALMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
DR. FARUK GÖRGÜLÜ

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
MUSTAFA BAYRAKTAR

Yayın Koordinatörleri
DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN
MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Tashih
MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Arşiv
ALİ DURAN DEMİRCİOĞLU

Grafik-Tasarım
EVEN Medya
www.evenmedya.com
iletisim@evenmedya.com

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim Matbaacılık Yayıncılık ve Teknik Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail: dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü Üniversiteler Mah. Dumlupınar Blv. No: 147/A 06800, Çankaya/Ankara

Tel: 0.312 295 8661- 62
Faks: 0.312 295 61 92
ailedergisi@diyanet.gov.tr

Diyanet Aile Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayın organıdır. Dergide yayımlanan yazı, konu, fotoğraf ve diğer görsellerin her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilmeden her türlü ortamda alıntı yapılamaz.

PENCERE

EVİMİZDEN CENNETE BİR KAPI AÇMAK

KORUYUCU AİLE OLMAK

DOÇ. DR. ÜLFET GÖRGÜLÜ
Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Dünya cenneti olarak nitelediğimiz evimizin kapısını sevgi ve **şefkate muhtaç bir çocuğa açmakla, Resûlullah Efendimizin,** "Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan **bir yetimin bulunduğu evdir." müjdesine biz de erişebiliriz.**

Çoğumuz dünyaya gözlerimizi sıcak bir aile ortamında açmışızdır. Annemizin şefkatli kucağında, babamızın güven veren kollarında hem ruhen hem bedenen beslenerek büyümüşüzdür. O yüzden ayaklarımız yere sağlam basmış, önce düşe kalka ama sonunda özgüvenle yürüyebilmeyi öğrenmişizdir hayat yolculuğunda. Lakin pek çok yavrumuz yaşam serüveninde bu büyük nimetin uzağına düşmekte, çeşitli sebeplerle öz aile bakımından mahrum kalmakta. Oysa dünyaya gelen her çocuk sıcak bir aile yuvasında ilgi ve şefkatle büyümeyi, bedeni kadar ruhunun ihtiyaçlarının da giderilmesini hak etmektedir.

Çocukları himaye etmek onlara bir ikram olmanın ötesinde hepimizin üzerinde büyük bir mesuliyettir.

Dünyanın pek çok bölgesinde olduğu gibi ülkemizde de bu şartlardaki çocuklar devlet tarafından sahiplenilmekte, bakım ve gözetimleri sosyal hizmet kurumları aracılığıyla deruhte edilmektedir. Ülkemizde çocuğun refahı ve üstün yararı gözetilerek süreç içinde koğuş sisteminden ev bakımına geçilmesi takdir edilecek bir gelişme olsa da hâlâ eksik olan bir şey var. Sevgi evlerinin, çocuk evlerinin her türlü ihtiyaç ve konforunun temin edilmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor maalesef. Bu evlerde anne-baba şefkati, aile sıcaklığı eksik! Soruyor muyuz kendimize: "Bu eksiği gidermek, bu yavruların gönüllerini hoş etmek için bana düşen nedir?" diye. Sosyal devlet anlayışıyla

Koğuş sisteminden ev bakımına geçilmesi takdir edilecek bir gelişme olsa da hâlâ eksik olan bir şey var. Sevgi evlerinin, çocuk evlerinin her türlü ihtiyaç ve konforunun temin edilmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor maalesef. Bu evlerde anne-baba şefkati, aile sıcaklığı eksik!

yürütülen ve geliştirilen hizmetler bizim bireysel olarak sorumluluğumuzu ortadan kaldırır mı?

Pek çoğumuz düne kıyasla bugün çok daha güzel imkânlara sahibiz. Ancak artan imkânlarımıza ve genişleyen evlerimize tezat; gönül darlığından, can sıkıntısından, kalp katılığından da bir o kadar mustaribiz. Kalbinin katılığından müşteki olan birisine Sevgili Peygamberimizin, "Yetimin başını okşa, fakiri doyur!" (İbn Hanbel, II, 387.) tavsiyesine kulak vermekle işe başlayabiliriz. Dünya cenneti olarak nitelediğimiz evimizin kapısını sevgi ve şefkate muhtaç bir çocuğa açmakla, Resûlullah Efendimizin, "Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir." (İbn Mâce, Edeb, 6.) müjdesine biz de erişebiliriz.

HER ÇOCUK BİR EMANETTİR

Kerim Kitabımız çocukları hayatın süsü ve göz aydınlığı olarak takdim etmektedir. Ellerinden tutulmayı, hayata hazırlanmayı bekleyen çocuklar; duygusal, bedensel ve zihinsel yönden korunup gözetilmeye muhtaç birer emanettir. Her çocuk, aile ortamında ev sıcaklığı ve doğallığında büyüyüp açmayı

Oysa dünyaya gelen her çocuk sıcak bir aile yuvasında ilgi ve şefkatle büyümeyi, bedeni kadar ruhunun ihtiyaçlarının da giderilmesini hak etmektedir.

"BEN DE KORUYUCU AİLE OLDUM"

Beş ayı aşkın bir süredir ben de koruyucu anneyim. Allah'a şükür, kızımın hayatıma girmesiyle birlikte her şey çok daha değerli ve anlamlı hâle geldi. Aslında çok da tanımlayamadığım bir şey değil bu. Neye benziyor derseniz, kestirmeden derim ki; onunla birlikte her şey "harika"laştı!

İsterim ki herkes yaşasın bu duyguyu. Çocuk sahibi olan-olmayan herkese tavsiye ederim. Şu an devlet bakımında binlerce (yanlış hatırlamıyorsam 18 bin civarında) çocuğumuz var. Biyolojik aileleriyle bir şekilde bağları kopmuş, birlikte yaşama imkânını kaybetmiş ve "yuva" ne demektir, anne kucağı, baba sıcaklığı nedir bilmeyen.

Ağladığında kime hitap ederek ağlayacağını bilmeyen çocuklardan bahsediyoruz. Anne nedir bilmeyen çocuklardan. Neyin yoksunluğunu yaşadığını bilmeden acı çekiyor bu çocuklar. Yoksunluk duygusunun şiddetinden, hemen hepsi belli evrelerde başlarını duvarlara vuruyor. Kendi varlığının ve yaşadığı yokluğun acısıyla baş edebilmek için, bir şekilde canını acıtıyor...

Hepimizin payına düşen bir şey yok mu şimdi bunda? Abartmıyorum. Epeyce gittim yuvalara. Şahitliğimin gereğini yapıyorum. Gülüp oynasalar da inanın hepsinin yüzünde buruk bir ifade var. Küçücük çocukların endişeli, kırık hallerini görmemek için kör olmak lazım. Bir gölge geçiveriyor en neşeli hâllerinde bile yüzlerinden. Kucağa alınmaya ihtiyaçları var. Özenilmeye. Sevilmeye. Onlarla birebir göz ve söz teması kurulmasına ihtiyaçları var. Konuşmaya, hayata dair sorular sormaya başladıklarında ve aynı soruyu peş peşe onlarca defa sorduklarında (şu aralar benim kızım gibi) onlara sabırla cevap verecek "birine" ihtiyaçları var. Her çocuk gibi...

Koruyucu aile olduğunuzda asgari buna talip oluyorsunuz tabii. Ama o iş orada kalmıyor. Neler oluyor neler! Allah'ın en güzel şekilde yarattığı, hislerle donatıp içine sevme sevilme isteği koyduğu yalnız bir çocuğun elinden tuttuğunuzda anlıyorsunuz ki aslında tutulan sizin eliniz. Ne güzellikler bahşediliyor size, ailenize, hayatınıza... Elinize, emeğinize, vaktinize, niyetinize bereketler yağıyor. Gökten bir melek inse hayatınıza, neler olursa, işte onlar oluyor.

Neticede kimse kimsenin sahibi değil. Biyolojik ya da değil; emanetiz birbirimize. Bu çocuklar, Kur'an-ı Kerim'de hakkında defalarca uyarıldığımız çocuklar. Biyolojik ebeveynlerinin hayatta olması onların fiilen öksüz ve yetim olduğu gerçeğini değiştirmiyor. O yüzden imkânı olan, önce bir niyet etsin. Gerisi nasıl olsa gelir.

Fadime Özkan

Çeşitli sebeplerle öz ailelerinin yanında bakımları sağlanamayan çocukların koruyucu ailenin himayesine verilmesi İslâmî inanç ve değerler açısından da önem arz eden bir uygulamadır.

hak eden bir çiçektir. Şu bir gerçek ki, erdemli bireylerden oluşan sağlıklı bir toplum inşa etmenin yolu, çocukların sevgi ve ilgi ile yetiştirilmelerinden ve küçük yaşta verilecek değerler eğitiminden geçmektedir.

Doğal ve makul olan, sevgi dolu sıcak bir yuvanın onlara kendi aileleri tarafından sağlanmasıdır. Ancak bu mümkün olmadığında aile şefkatinden mahrum olan yavrulara sahip çıkılması da vicdanî ve insanî bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Çeşitli sebeplerle öz ailelerinin yanında bakımları sağlanamayan çocukların koruyucu ailenin himayesine verilmesi İslâmî inanç ve değerler açısından da önem arz eden bir uygulamadır.

SARP YOKUŞU AŞMAK

Bizler; aile ve sosyal yaşamdaki ilişkilerin merkezine mer hameti koyan, yetimler gibi toplumun özel ilgi ve desteğe muhtaç kesimlerine sahip çıkılmasını tavsiye ve teşvik eden bir değerler sistemine sahibiz. Dini inancımızda kimsesiz bir çocuğa kol kanat germek, evini ve gönlünü açmak, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmak tıpkı ibadet bilinciyle yerine getirilmesi gereken bir ahlaki sorumluluk olarak kabul edilmiştir.

Koruyucu aile olarak yuvaya yeni bir bireyin dâhil edilmesi, bir emanetin sorumluluğunun üstlenilmesi elbette kolay verilecek bir karar değildir. Böyle bir sürecin birtakım zorlukları beraberinde

"Kaç sevaptan girme günaha" diyerek kıyıya çekilmenin, ihmalkârlık göstermenin bizi sorumluluktan kurtarmayacağını bilmemiz gerekiyor. Bilakis biz; elinden tutamadığımız, ilgi ve şefkat gösteremediğimiz, hayata tutunmasına destek olamadığımız için kayıp giden, sönüp biten, heder olan her bir çocuğun, gencin vebalini üstümüzde taşıyoruz.

getirmesi doğaldır. Kuşkusuz himayeye muhtaç bir yavrunun elinden tutmak; onu önce kendisine sonra topluma kazandırmak; kendisi ve çevresiyle barışık, verimli, mutlu bir insan olarak yetiştirmek kutsal olduğu kadar ağır bir sorumluluktur. Kur'an'ın ifadesiyle bir yetime hâmi olmak adeta sarp yokuşu aşmaktır. (Beled, 90/14-15.) Ancak böyle hayırlı bir karar verilip adım atıldığında Yüce Rabbimizin yardım ve inayetiyle zahmetin rahmete dönüşeceğine de itimat etmelidir. Zira, "Şüphesiz her zorluğun yanında bir kolaylık vardır." (İnşirah, 94/5.)

İHMALİMİZ KADAR VEBALİMİZ VAR

Bir tarafta dini hassasiyetler diğer yanda vicdani sorumluluk, koruyucu aile olma hususundaki kararı etkilemektedir. Süreç içinde zihinleri en fazla mahremiyetle ilgili meseleler meşgul etmektedir. Aslında aile içi ilişkilerde bireysel sınırlara ve dinen belirlenen mahremiyet kurallarına öz evlat ve kardeşler arası ilişkide de belli düzeyde riayetle yükümlüyüz. O yüzden koruyucu aile olmaya karar verenlerimizin, yuvaya yeni bir renk ve soluk katacak bu yavruyla buluğ çağına erişmesinden sonra, ilişkilerde mahremiyet sınırlarını gözetmeleri sanıldığı kadar güç olmasa gerektir.

Her birimiz, gözümüzün aydınlığı olan çocuklarımızın gözlerindeki ışıltının her şeyden değerli olduğunu bilmek ve bu ışıltının hiç sönmemesi için çaba göstermek durumundayız. İstikbalimize ışık tutacak çocuklara sahip çıkmalıyız.

Kur'an-ı Hakim'in beyanı, imkânı müsait olduğu hâlde birtakım çekincelerle böyle hayırlı ve sevabı büyük bir hizmetten geri duranlarımızın gönlüne adeta su serpmekte ve yol göstermektedir: "Dünya ve âhiret hakkında (düşünesiniz diye Allah size âyetlerini böyle açıklıyor). Sana yetimleri de soruyorlar. De ki: Onların durumlarını iyileştirmek hayırlı bir iştir. Onlarla içli dışlı olursanız zaten onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah düzeltenden bozanı ayırıp bilir. Allah dileseydi sizi

güçlüğe düşürürdü. Hiç şüphe yok ki Allah izzet ve hikmet sahibidir." (Bakara, 2/220.)

Üstelik korunup gözetilmeye ihtiyacı olan çocuklara el uzatmak kültürümüzden tevarüs ettiğimiz bir haslettir. Ecdadımız bu sorumluluğu, çocuğun öz ailesi ile olan nesep ilişkisinin üstünü örtmeden en güzel biçimde ve merhametle yerine getirmiştir. O hâlde "kaç sevaptan girme günaha" diyerek kıyıya çekilmenin, ihmalkârlık göstermenin bizi sorumluluktan kurtarmayacağını bilmemiz gerekiyor. Bilakis biz; elinden tutamadığımız, ilgi ve şefkat gösteremediğimiz, hayata tutunmasına destek olamadığımız için kayıp giden, sönüp biten, heder olan her bir çocuğun, gencin vebalini üstümüzde taşıyoruz.

VELHÂSIL

Her birimiz, gözümüzün aydınlığı olan çocuklarımızın gözlerindeki ışıltının her şeyden değerli olduğunu bilmek ve bu ışıltının hiç sönmemesi için çaba göstermek durumundayız. İstikbalimize ışık tutacak çocuklara sahip çıkmalıyız.

Gündelik yaşamımıza, ailemizin doğal akışına bir bireyi dâhil etmek, soframıza bir tabak, evimize bir yatak ilave etmek, dünya cenneti olarak nitelendirdiğimiz yuvamıza bir meleği buyur etmek, kutsi bir emanet şuuruyla onu sahiplenmek... Tıpkı, Asr-ı Saadet'te olduğu gibi. Sevgili Peygamberimizden, sahabe-i güzin efendilerimizden ve onların izini takip eden dedelerimizden, ninelerimizden tevarüs ettiğimiz gibi.

Mazlumun, kimsesizin ve yetimin hakkını gözeten yüksek bir inancın ve medeniyetin temsilcileri olarak, gelin ülkemizde hiçbir çocuğun ailesiz kalmaması için gereken gayreti ve hassasiyeti gösterelim. Unutmayalım ki, aile ihmaline ya da ailesizliğe maruz kalmış çocukları himaye etmek onlara bir ikram olmanın ötesinde hepimizin üzerinde büyük bir mesuliyettir.

Şu bir gerçek ki, erdemli bireylerden oluşan sağlıklı bir toplum inşa etmenin yolu, çocukların sevgi ve ilgi ile yetiştirilmelerinden ve küçük yaşta verilecek değerler eğitiminden geçmektedir.

Koruyucu aile olmaya karar verenlerimizin, yuvaya yeni bir renk ve soluk katacak bu yavruyla buluğ çağına erişmesinden sonra, ilişkilerde mahremiyet sınırlarını gözetmeleri sanıldığı kadar güç olmasa gerektir.

NASIL KORUYUCU AİLE OLUNUR?

Koruyucu Aile; çeşitli nedenlerle öz ailesi yanında bakımları bir süre için sağlanamayan çocuklarımızın kendi aile ortamlarında eğitim, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu kısa veya uzun süreli olarak, ücretli veya gönüllü statüde devlet denetiminde paylaşan hissettikleri toplumsal sorumluluğu gösterebilen uygun aile ya da kişilerdir.

Hoşgörülü, sabırlı, esneklik gösterebilen, güvenli ve şefkatli bir ortam sağlayabilen, sevgisi ile bir çocuğun hayatında fark yaratmak isteyen ve mevzuatta belirtilen şartları taşıyan, kurumla işbirliği içinde çocuk yararına hizmet vermeye kendini hazır hisseden herkes koruyucu aile olabilir.

Koruyucu Aile Hizmeti kapsamında bugün itibari ile 4344 koruyucu aile yanında 5287 çocuk bulunmaktadır. Koruyucu Aile Hizmetinden yararlandırılan 56 yabancı uyruklu çocuğumuzla yabancı uyruklu çocukların da bu hizmetten yararlanmasına önem verilmektedir.

Koruyucu Aile olmak isteyenler Bakanlığımızın **www.aile.gov.tr** ve **www.koruyucuaile.gov.tr** adreslerinde bulunan "Koruyucu Aile Olmak İstiyorum" butonundan veya İl Müdürlüklerine şahsen başvurabilmektedir.

Hakkı Bilgiç
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile Yanında Destek Hizmetleri Daire Başkan V.

SÜMEYYE AKYÜZ

YARDIMLA AŞMAK

Tarih boyunca barış dolu bir dünyada yaşamayı isteme gerçeği; çatışmaların durmadığı, savaşların bitmediği gerçeğinin önüne ne yazık ki geçememiştir. Sıcak çatışmaların içinde, her gün onlarca insanın yaşamını yitirdiği yerlerde mağdur edilen siviller; sadece yardım çalışanlarının girişimleriyle temel ihtiyaçlarına kavuşabiliyor. Ayrıca yardımlara ulaşabilmek için ülkeleri içinde yer değiştirmek veya ülkelerini terk etmek zorunda kalan ateş altındaki milyonlarca kişi de acil insani yardıma muhtaç. İnsani yardım görevlileri, sivil toplum kuruluşları çatışma bölgelerinde bulunmanın yanı sıra her türlü engele rağmen mülteci kamplarında da çalışmalar yürütüyor. Ancak insani yardımın engellenmesi; çatışmalardan kurtulanları başka bir yaşam mücadelesiyle karşı karşıya bırakıyor. Komşusu açken tok yatmaktan rahatsız olan milletimiz; dil, din ve bölge ayrımı yapmadan kalkınma odaklı insani yardım faaliyetlerini sürdürmeye devam ediyor. Böylece iç savaştan mağdur olan bebekler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar bir nebze de olsa hayata tutunmaya çalışıyor.

Kıbrıs'ın fethi.
(1 Ağustos 1571)

I. Dünya Savaşı sebebiyle seferberlik ilan edildi.
(2 Ağustos 1914)

Irak, Kuveyt'i işgal etti.
(2 Ağustos 1990)

I. Dünya Savaşı başladı.
(4 Ağustos 1914)

Enver Paşa, Tacikistan'da şehit edildi.
(4 Ağustos 1922)

Mustafa Kemal Paşa, başkumandan oldu.
(5 Ağustos 1921)

II. Dünya Savaşı'nda Amerika, Hiroşima'ya atom bombası attı.
(6 Ağustos 1945)

Nagazaki'ye ikinci kez atom bombası atıldı.
(9 Ağustos 1945)

Sevr Antlaşması imzalandı.
(10 Ağustos 1920)

Gölcük'te 7,4 büyüklüğünde deprem oldu.
(17 Ağustos 1999)

Kocatepe Camii ibadete açıldı.
(28 Ağustos 1987)

ARILAR ÖLMESİN...!

Dağlardan, ağaçlardan ve insanların kurdukları çardaklardan kendine yuvalar edinen bal arısı, (Nahl, 16/68.) insanoğlu için Allah'ın yarattığı en önemli varlıklardan birisidir ve insana en yararlı böcektir. İnsanoğlunun eski çağlardan beri tükettiği bal, bozulmayan tek gıdadır. I. Dünya Savaşı sırasında bal, nemi emerek yaraların daha kolay ve çabuk iyileşmesini sağladığı için askerlerin yaralarını iyileştirmekte merhem olarak kullanılmıştır. Bal arısı, arıcılık için çok önemlidir. Uzmanlar tarafından ekolojik denge ve insan yaşamı için hayati öneme sahip olduğu açıklanan arılar; bal üretiminin yanında, çiçeklerdeki tozlaşmayı da sağlayarak meyve ve sebze oluşumunda verimi artırmaktadır. Arı ölümlerine ve arıcılığa en çok zarar veren sebepler; çevresel etmenler, iklim değişikliği, çiçek çeşitliliği ve sayısının azalması, yanlış arıcılık uygulamaları, arıya yeterince kendi balının bırakılmaması, arı hastalıkları, arı içerisinde yaşayan patojenler, bakteriler ve virüslerdir. Bu yüzden uzmanlar; arıcıların iyi eğitimli, profesyonel ve bilinçli olması gerektiğini vurgulamaktadır.

BİR SIKIMLIK LEZZET

Daha ismi anılmaya başlar başlamaz ağzımızı sulandıran limonun bir tanesini tüketmenin günlük C vitamini ihtiyacımızın % 50'sini karşıladığını biliyor muydunuz? Kabuğuyla, suyuyla, yağıyla vücudumuza birçok fayda sağlar limon. Limonlu su içmek toksinlerin bedenden daha hızlı atılmasını ve idrar yolunun daha sağlıklı olmasını sağlar. Ayrıca limon, beyin ve sinir sistemini tetikleyen potasyum açısından da çok zengindir. Potasyum; tansiyonu kontrol altında tutar, konsantrasyonu ve hafızayı güçlendirir, sinir sistemini sakinleştirir. Limonun kabuğunda da yüksek oranda bulunan potasyum, kan basıncını dengeler. Kalsiyum ve C vitamini yönünden zengin olan limon kabuğu, romatizmal hastalıklara da iyi gelir. Sindirim için kullanılan sıvıların üretimini arttıran limon suyu, mide ekşimesine yol açabilir. Limon ve limon suyu mevcut diş hassasiyetini arttırabilir. Bu yüzden limon kontrollü tüketilmelidir.

ELEKTRİK ÇARPMASI ANINDA...

Ev içerisinde başta banyo, mutfak gibi ıslak zemin ile doğrudan temas hâlinde olan yerlerde bulunan elektrikli cihazların kullanımında yalıtımının yetersiz olması, elektrik kaçağı bulunması, ıslak eller ile elektrikli cihazlara dokunulması, küçük çocukların kabloları ısırması ve prizlere metal cisimler sokması, yeterli bilgi ve deneyime sahip olmayan kişilerin enerji kesilmeden elektrikle ilgili tamir işlemlerine girişmeleri gibi durumlarda elektrik çarpmaları görülmektedir. Bundan etkilenenlerin çoğunluğunu ise çocuklar ve kadınlar oluşturmaktadır. Elektrik çarpmalarında ilk olarak şunlara dikkat edilmelidir:

- Sigortaları kapatmadan yaralıya temas etmeyin.
- Çıplak elle çarpılmış kişiye dokunmayın.
- Çocukları olay yerinden uzak tutun.
- Dokunmak için iletken cisimler kullanmayın.
- Yaralanmalar için Acil Yardım **(112)**,
- Elektriğin kesilmesi için Elektrik Arıza **(186)**,
- Kurtarma yapılması gerekiyorsa da İtfaiye aranmalıdır **(110)**.

TEMİZLİKTE DOĞALI TERCİH ETMEK...

Gün geçtikçe evlerimize daha rahat giren kimyasal maddeler, özellikle beden sağlığımızın doğal dengesini bozmakla birlikte duyu ve his kayıplarına da yol açıyor. Zararlı kimyasallar içeren temizlik malzemeleri yerine sirke, karbonat ve limon gibi doğal ve evde kolayca bulunabilecek malzemeler kullanmasıyla hem tasarruf edilir hem de sağlığa ve doğaya zarar verilmemiş olunur. Evde camların parlatılmasında, mutfak ve banyo giderlerinin açılmasında, kötü kokunun giderilmesinde, yağ lekelerinin çıkarılmasında, kesme tahtalarının dezenfekte edilmesinde, ele sinen kokunun giderilmesinde, ütü ve çaydanlıkta oluşan kirecin temizlenmesinde sirke kullanılabilir. Sirke; kimyasal bazlı temizleyicilere karşı doğal, dezenfekte edici, koku giderici, kireç çözücü, çevreci ve etkili bir alternatif temizleyicidir. Evlerimizin güzel kokması ve sağlığımızın bozulmaması için elma ve portakal kabuğu, karanfil, tarçın ve lavantadan doğal oda kokuları da yapılabilir.

ÇOCUK MERKEZLİ Oyun terapisi

ZEYNEP BETÜL TARI TORUN
Uzm. Klinik Psikolog ve Oyun Terapisti

"Kuşlar uçar, balıklar yüzer, çocuklar oynar."

Garry Landreth

ÇOCUK İÇİN OYUNUN ÖNEMİ NEDİR?

Kuşlar için uçmak, balıklar için yüzmek nasıl spontane bir davranışsa çocuklar için de oyun oynamak o kadar doğal bir davranıştır. Çocuğun gelişimindeki önemli etkenlerden biri oyundur. Çünkü;

Çocuklar oyun oynayarak öğrenir, çevresini keşfeder, hayatı deneyimler.

Oyun, çocuk için iletişim aracıdır çünkü oyunda rahattırlar. Sözlü ifadedense oyun oynayarak kendilerini anlatırlar.

Oyun içinde özgürdürler, hayal güçlerini sınırsızca kullanabilirler ve istedikleri her role bürünebilirler. Anne, baba, öğretmen, aslan vs. her şey olabilirler.

Oynarken kişiliklerindeki bireyselliği ifade ederler.

Oyun esnasında çocuklar deşarj olur, hayatın görevlerine hazırlanırlar.

Zor hedefleri başarır, engelleri aşar, yaralarını sararlar.

Güdülerini kontrol etmeyi öğrenirler.

Sosyal yönden kabul görmek için agresif davranışlarını yönetmeyi ve başkalarıyla nasıl geçineceklerini öğrenirler, fiziksel iletişim kurarlar.

Güçlü ve zayıf yanlarını fark eder, öz saygı ve öz güveni öğrenirler.

Sınır koyma becerilerini geliştirirler.

Oyun, aynı zamanda çocukların bilişsel gelişimlerine yardımcı olur. Zira beyin gelişiminin %80'i, 0-3 yaş dönemi içinde tamamlanır. Bu dönemde anne-babanın, çocukla kurduğu duygusal iletişimle beraber oyun ve oyuncaklarla da çocuğun beyin gelişimini desteklemesi çok önemlidir.

Oyunun çocuk için sağladığı yararlar göz önünde bulundurulduğunda, oyunu terapide kullanmak da oldukça anlaşılır bir neden hâlini alıyor.

Ülkemizde yalnızca psikologlar, psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) bölümü mezunları ve psikiyatristler terapi yapabilir. Bunların dışında kalan meslek grupları terapi yapma yetkisine sahip değildir.

OYUN TERAPİSİ NEDİR?

Yetişkinler duygularını, kızgınlıklarını, kişisel problemlerini sözlü olarak ifade ederler ancak çocuklar kendilerini kelimelerle yeteri kadar ifade edemezler.

Çocukların korku, kızgınlık, kaygı, mutluluk gibi duyguları yetişkinlerle aynıdır ama onları ifade ediş biçimleri ve iletişim araçları yetişkinlerden farklıdır. Bu açıdan bakıldığında çocuklar oyuncakları kelimeler gibi kullanır. Yani, yetişkin için söz ne ise çocuk için de oyun odur. Çocukların dili, oyundur. Çocuk; duygu ve düşüncelerini kelimelerle ifade etmek yerine kum havuzuna gizlenir, canavara ateş eder, bebek kardeşini simgeleyen oyuncağa bir şaplak atar. Duygusal anlamda hem deşarj olur hem de yaşadıklarını oyunla canlandırır. Bu sayede terapist, çocuğun yaşadığı duygular hakkında çok daha hızlı bilgiler edinir.

Oyun, çocuğun hayatındaki kontrolü ve dengeyi sağlar. Örneğin, kardeş kıskançlığı yaşayan bir çocuk aslında bunun gerçek dünyada yani yetişkinlerin hâkim olduğu dünyada kabul edilemez bir davranış olduğunu bilir. Çocuk, kurduğu oyunlarda bebek temalarını çokça kullanır ve baskın olan kıskançlık duygusunu terapi sırasında ya da kendi oyunlarında kullanarak kontrol altında tutar. Bu kontrol hissi çocukların zihinsel ve duygusal gelişimi için gereklidir.

OYUN TERAPİSİ ÇOCUKTAKİ HANGİ SORUNLARI ÇÖZMEYE YARDIMCI OLUR?

Çocuk Merkezli Oyun Terapisi, 2-8 yaş arası tüm çocuklarda işe yararlılığı kanıtlanmış bir yöntem olarak uygulanabilir. Terapi;

- İçe kapanıklık
- Saldırganlık
- Mükemmeliyetçi yapı
- Akademik sıkıntılar
- Alt ıslatma
- Kaka tutma-kaçırma
- Parmak emme
- Tırnak yeme
- Gece korkuları
- Okul fobisi
- Ayrılık kaygısı
- Kardeş kıskançlığı
- Psikosomatik bozukluklar (psikolojik kökenli astım, ülser, migren, alerjiler, kas ağrıları gibi bedensel şikâyetler)
- Konuşma problemleri (kekemelik, seçici sessizlik)
- Anne-baba ayrılığı yaşama
- Cinsel taciz
- Fiziksel şiddet
- Travma

gibi sorunları çözmede oldukça başarılı ve etkin bir yöntemdir.

OYUN TERAPİSİNİN YARARLARI NELERDİR?

Oyun terapisinde çocuk, ifade edemediği ihtiyaçlarını ifade etme fırsatını bulur. Anne-babanın, hatta kendisinin dahi fark edemediği ihtiyaçlarını oyun terapisi ile ifade edebilir. Örneğin; agresif davranışlar sergiliyor diye terapiye getirilen çocuk, aslında yaşadığı bir travmayı oyunla canlandırarak agresif davranışlara sebep olan durumun çok daha kısa sürede fark edilmesini sağlamış olur ve bunu oyun terapisi ile etkin bir biçimde çözmeyi sağlar.

Ailelerin farkında olmadan sergiledikleri tutumları, oyun terapisi seansında fark edebilir. Örneğin; yemek yeme problemi ile gelen çocuk, oyuncak bebeklerin ağzına zorla yemek tıkıyorsa burada annenin de aynı tutumu çocuğa uyguladığını ve çocuğun kendisini rahatsız eden bu davranışı oyun sırasında sergilemiş olduğunu görebiliriz.

Oyun terapisi;

- İlk defa okula başlama
- İlk defa taşınma
- Kayıp-yas yaşama (sevdiği birinin ya da bir şeyin ölümü)
- Anne-babanın boşanma aşaması

gibi hayattaki önemli değişikliklerin yaşandığı geçiş dönemleri sırasında çocuğun süreci daha rahat ve sağlıklı bir biçimde atlatmasını sağlayabilir.

İNANMAK BAŞARMAKTIR

KADRİYE ARBERK

Çocuğun başarabileceğine inanmasını sağlamak için öncelikle eğitimcinin çocuğa inancının tam olması yani olumlu bir sonuç elde edilebilmesi için bu inanç bileşeninin ortak bir kesişeninin mutlaka bulunması gerekmektedir.

Hepimiz bir anne ve babanın evladı olarak dünyaya gözlerimizi açtık. Ailemizin sosyal statüsü, çevre şartları, ekonomik düzeyimiz vs. gibi etkenler bireyler arasında gözle görünür farklıların oluşmasını sağladı ve hayat yarışında her birimizi farklı başlangıç noktalarında yarışa dâhil etti, kimimiz bir adım önde kimimiz bir adım geride... Ki biz buna inanç sistemimizde "imtihan" diyoruz. Bazen bu handikaplarımız tamamen fiziksel olabildiği gibi bazen de biyolojik olabiliyor ama durum her ne olursa olsun mutlak surette bir amaç için mücadele azmimiz için gereken yegâne etken "niyet" ve bu niyetin sürdürülebilmesini sağlamak içinse "inanç" unsurlarının varlığı olarak karşımıza çıkıyor.

Yaşam döngümüz süresince hemen hemen her gün bir sınavdan geçmekteyiz. Bebeklerin emeklemeye başlarken geçirdikleri süreçten ilk adımı atma heyecanlarına, çocukluk çağında ilkokulun ilk gününde yaşadıkları heyecan ve mezuniyet günündeki sevinçlerine, ortaeğitim ve yüksekeğitim döneminde girmek zorunda oldukları sınavlara kadar eğitim çağındaki gençlerimizin sınav streslerine kadar devam eden akademik sınavlar. Bunların dışında günlük yaşantımızdaki sınavlarımızı da bir sorgulayalım. Sabah yola çıktığınızda trafikte yaşadığımız stres, çalışma ortamındaki stres vs. Görünen o ki aslında bir başarıyı elde etmekten çok bizi başarısızlığa sürükleyecek o kadar fazla etkenle uğraşmak gerekiyor ki tüm bunların üstesinden gelmek için bir yol, bir formül, bir iksir bulmamız gerekiyor. O iksir ise "inanç"; hedefimize ulaşacağımıza "inanmak".

İlk adımı atan bebeği, annesi babası yüreklendirmese, başlangıçta ona o sihirli dokunuşla cesaret vermese ilk birkaç adımı attıktan sonra yüzündeki o muhteşem tebessümü görmemiz mümkün olabilir mi? İnandıktan sonra başarabileceğini bilin-

çaltına kodlayan İlahi Kudret, daha bebeklik çağlarında bunu yaşatarak gözlemlememizi sağlıyor aslında.

Etrafımızı analiz ettiğimizde de benzer manzaralara şahit olmamak içten bile değil. Tek başına kendi ağırlığının onlarca katını kaldıramayacağı ortada olduğu hâlde onu yüklenmeye çalışan karıncanın çalışkanlığı, ona bu yolda omuz veren diğer koloni üyeleri... Bu da inanmanın ve başarmanın bir başka mucizevi örneği aslında.

İnanmanın, başarmanın ön şartı olduğunu anlatan 'The King's Speech' filmi önemli ipuçları taşıyor. Filmde, İngiltere Prensi Albert (VI. George) konuşma güçlüğü çekmekte ve tahta geçebilmesi için bu zorluğun üstesinden gelmesi gerekmekte. Denediği tüm tedavi metotları rahatsızlığını geçirmiyor. Sonunda bir konuşma terapistinden yardım alması için eşi tarafından ikna ediliyor. Film, bu terapist ve Kral VI. George'un tedavi boyunca birbirleriyle olan mücadelelerini konu ediniyor. Terapistin önceliği, konuşma güçlüğünü yenmesinde tedaviden çok bu işin üstesinden geleceğine başarılı olacağına inanmasına kralı ikna etmesidir. Bu inanç başarıyı da beraberinde getirir.

İnanmak, başlı başına motivasyonun temelini oluşturuyor. Bu yüzden çocuklarımızı kişisel becerilerine göre zaman zaman motive etmemiz gerekiyor. Birkaç ufak sözcükle onları yaptıkları işin üstesinden gelebileceklerine ikna ettiğimizde yaptıkları

karşısında biz bile şaşırabiliyoruz. İnanıyorlar ve başarıyorlar...

Çocuğun başarabileceğine inanmasını sağlamak için öncelikle eğitimcinin çocuğa inancının tam olması yani olumlu bir sonuç elde edilebilmesi için bu inanç bileşeninin ortak bir kesişeninin mutlaka bulunması gerekmektedir. Bu sadece eğitimciler için de geçerli bir durum değil. Şüphesiz ebeveynlerin de kendi çocuklarına güvenlerinin ve inançlarının tam olması gerekmektedir. Çocuklar en ufak bir aksilik ya da beklenmedik bir olumsuzluk karşısında motivasyon kaybına uğrayabilmektedirler. Onların sürekli olarak desteklenmesi, motivasyonlarının yüksek tutulması ve başarıya inançlarının desteklenmesi gerekmektedir. Puzzle yapma becerisi gelişmemiş bir çocuğa sabırla yaklaşılması, belli bir aşamaya kadar desteklenmesi ve ilk puzzle tamamlanıncaya kadar bu desteğin sürdürülmesi ve bitirdiğinde ona küçük bir hediye verilmesi (çoğu zaman ödül, bitirdiği ilk puzzle olabilir) bundan sonraki deneyimleri için son derece teşvik edici bir unsur olacaktır.

İlk adımı atan bebeği, annesi babası yüreklendirmese, başlangıçta ona o sihirli dokunuşla cesaret vermese ilk birkaç adımı attıktan sonra yüzündeki o muhteşem tebessümü görmemiz mümkün olabilir mi?

Bu örnekleri artırmak mümkündür, aslında anaokulundan tutun da yüksekeğitime kadar; hatta iş hayatının çeşitli basamaklarında bile herkesin, hepimizin zaman zaman bu tarz desteğe ihtiyacı olmaktadır. Çoğu zaman yükseköğrenim öğrencilerinin: "Bu ders bende takıntı oldu, bir türlü geçemiyorum." ya da iş hayatında çalışanların: "Ne yapsam bir türlü olmuyor." serzenişleri aslında kendi "inanç" motivasyonumuzun henüz olgunlaşmamış olmasından kaynaklanıyor. Bu durum ufak bir omza, küçük bir desteğe ihtiyacımızın sinyalini veriyor.

'Büyük Düşünmenin Büyüsü' isimli kitabın yazarı David J. Schwartz: "Bir şeyin imkânsız olduğuna inanırsanız, aklınız bunun neden imkânsız olduğunu ispatlamak üzere çalışmaya başlar. Ama bir şeyi yapabileceğinize inandığınızda, -gerçekten inandığınızda- aklınız onu yapmak üzere çözümü bulmanıza yardım etmek için çalışmaya başlar." diyor. Aslında bu Yüce Yaratıcımızın genlerimize kodladığı "inanç"ın güzel bir ifadesinden başka bir şey değil.

Görücü Çiçeği

BETÜL ŞATIR

Gülsüm Hanım hiç razı değildi bu işe. Mehmet Bey ise çoktan gönüllü idi. Ne yapsın, kızı istiyordu bir kere. Kız ya da oğlan üniversite okumaya uzağa gittiyse bu işlerin başa gelmesi normaldi. Tabii ki olmasa iyiydi ama olmuştu bir kere.

Kızının evlenmek istemesi, hazır bir talip olduğundan bahsetmesi, "Ne zaman büyüdü benim küçük kızım!" şaşkınlığı, evde bekâr bir ablanın varlığı, sırayı bozacak olmanın sorumluluğu derken bir de Gülsüm Hanım'ın direnişiyle karşı karşıya gelmişti Mehmet Bey. Belli ki çocuklar kendi aralarında anlaşmışlardı. Uzatmanın bir anlamı yoktu. Kendisi de kızının mezun olacağı okulu bitirmişti. Yıllar önce o da gurbetlerde okurken karşısına evlenebileceği kişiler çıkmıştı. Fakat Mehmet Bey'in babası ve annesi şiddetle karşı çıkmışlardı. "İlle de memleketimizden bir gelin alacağız sana." diye ısrar etmişlerdi. O da karşısına çıkan ihtimalleri değerlendirmeye bile almadan reddetmişti. Ve gün gelmiş Gülsüm Hanım'la evlenmişti. Çok şükür mutluydular. Ama şimdi son derece gerilimli günler yaşıyorlardı.

Aslında böyle konular adı üstünde mürüvvet ve mutluluk olmalıydı ama Sevde'nin

bu evlilik kararı evdeki ortamı hayli germişti. Okuduğu okulda arkadaşı olan bir delikanlıyı, "Ömer'i" talibi olarak babasına anlatmaya çalışırken çok zorlanmıştı. Babasına ne kadar durumu yumuşatıp olağanlaştırsa da kız evladı olmanın sorumluluğu omuzlarına büyük bir ağırlık olup çökmüştü. Hele, Mehmet Bey'in ciddiyetinde olan bir babanın kızı olmanın sorumluluğu... Anlattıkları bütün olayın gerçekliğini yansıtıyordu ama Mehmet Bey, arka planda gizledikleri konusunda geniş bir hayal kuvvetine sahipti. Aslında Sevde, gönlünü kaptırdığı Ömer'le ilgili olan gerçekleri olduğu gibi söylüyordu ama dillendirilmeyen şüphelere karşı da gardını alamıyordu. Eğer bir atılım yaparsa bu konuda zararlı çıkacaktı.

Gülsüm Hanım, Sevde'yle konuşmuyor hatta yüzüne bile bakmıyordu ve neredeyse hiç gülmüyordu. Bu işe izin vermeyeceğinden o kadar emindi ki, Mehmet Bey'in biraz daha sert durmasını ve bu konuda ona yardımcı olmasını istiyordu. En çok içini acıtan mesele ise evde Sevde'den büyük Elif'in bekâr olmasıydı. Bu durumda onun kalbi kırılacaktı. Sevde'nin yaşı beklemeye biraz daha müsaitti.

Sevde, Elif ablasıyla konuşarak onun kalbini kazanmıştı. Adını koymak istediği bir gönül meselesinin olduğunu ve duygularının derinliğini ona aktarmıştı. Elif de Sevde'nin sevdasını destekliyordu fakat Gülsüm Hanım bu konuda Elif'ten daha tutucu ve katı davranıyordu.

Fotoğraf: Melek Elibüyük

Her şey olumlu, sohbet ılımlı, ikramlar lezzetli derken âdet üzere söylenmesi gerekenler bir bir söyleniyordu sırasıyla. Allah'ın emrinden Peygamber'in kavlinden demler vurulmuş, ilerleyen gece git gide tatlıya bağlanmıştı.

Bunun müsaadesini vermek Elif'e düşmüyordu ona göre. Her şey sırasıyla olmalıydı. Hem dost vardı, düşman vardı. Gülsüm Hanım'ın korkuları Elif'i de korkutmayı başarıyordu zaman zaman.

Kavga dövüş derler ya, işler kız görmeye sonra da istemeye gelecek misafirlerin haberini kulaklara getirecek kadar ilerlemişti. Gülsüm Hanım:

-"Hayatta olmaz!" diyordu. Hem de hiç yumuşamaz bir kararlılıkla.

Fakat telefonlarda karşı tarafla muhatap olan Mehmet Bey'di ve arada çok sevdiği bir arkadaşı vardı. Arkadaşı Murat Bey çok saygın bir profesördü. Aynı zamanda Sevde ve Ömer'in hocasıydı. İkisini de sevip birbirine yakıştırdığından aracı olmaya çalışıyordu. Evde kopan kıyametlerden habersiz iyi niyetle yardımcı oluyordu. Mehmet Bey evde son kararı verecek kişinin kendisi olduğundan ne kadar eminse Gülsüm Hanım da bu işe müsaade etmeyeceğinden o kadar emindi. En çok da zamanlamasını yanlış buluyordu bu meselenin. Sevde'nin çektiği kaygılar, acılar bir yandan Elif'in gizil mahzuniyeti ve tereddütleri, Gülsüm Hanım'ın kararlılığı, Mehmet Bey'in heyecan ve korkuyla karışık tarifi zor duyguları, evin içinde kazanlar kaynamasına ve tartışmalar çıkmasına yol açıyordu.

Zaman makarasını hızla sararken hazırlıklar uzak yoldan gelen misafirler için neredeyse tamamlanmıştı. Sevde bütün gayretiyle evlerini bu karşılamaya hazırlamıştı. Hayatını birleştireceği aileyle ve Ömer'le doğup büyüdüğü evde karşılaşacağı için her şeye rağmen mutluydu. Göze çarpan her yeri ve her şeyi tertipleyip düzenlemişti. Gülsüm Hanım'ın en sevdiği çiçek olan lilyum saksısının bile

tozunu almıştı. Evlerinin girişinde lavabonun karşısında olan ayakkabı dolabının üzerinde duran beyaz lilyumların saksısı gelenleri ilk karşılayacaktı. Ve bu çiçek Sevde'nin misafirlerine gösterdiği özenin bir parçası olacaktı.

Evin zili çalmıştı işte. Herkes misafirin kim olduğunu iyi biliyordu. Elif mahzun, Sevde mahcup, Gülsüm Hanım kızgındı. Mehmet Bey ise gayet metindi. Kapıyı misafirlerine açtı. Bin bir zahmetlerle, umutlarla, heveslerle gelmiş gülümseyen yol yorgunu gözlere rastladı kapıda. Kalbi huzur denebilecek bir tatmine ulaşmıştı misafirlerini görünce. Birazdan içeride bulunan büyük muhalefete de bir şeyler olacaktı. İçini sarmalayan bir sevgi yumağı sıcacık bir şal gibi bürüyecekti kalbini ve içeriye çekingen adımlarla girerken Ömer'in ailesi kızın annesinin gönülsüz olduğundan haberdar olduklarından kaygılıydı.

Ömer elindeki lilyum demetini taşırken heyecandan titriyordu. Kapıdan girerken iki çiçeğin birbirine sürtünerek selamlaştığını fark etmedi bile. Aynı cinsten iki çiçeğin kaynaşması belki de her şeyi güzelleştirebilecek nedenlerden biri olacaktı. Ailesi de kapıdaki bu nazik hazırlığı fark etmemişti. Sevde'nin onca detayla uğraşması karşılıklı heyecan yoğunluğundan anlamını yitiriyordu belki de. Herkes, Gülsüm Hanım'ın tepkisinin ne olacağına yoğunlaşmıştı. Elindeki kocaman çiçeği, sertleşmekten vazgeçmemeye kararlı bakışları eşliğinde Gülsüm Hanım'ın kucağına bırakıvermişti usulca

Hayırlı taleplerinin Allah rızası için atılan bir adım olduğu duygusu ağır basıyordu git gide. Hayırlısı ile bir yuva kurma isteği giderek olağanlaşıyor, akraba olmanın ilk adımları yavaş yavaş atılıyordu.

Ömer. Sevdiği çiçeği bilmesi, önemsemesi ve çiçeği Gülsüm Hanım'a takdim etmesi çok hoş bir jest olmuştu. Hiçbir şey korkulduğu gibi gitmiyordu nihayet. Hızla artan bir muhabbet dalgası iki aileyi birbirine yakınlaştırıyordu. Sevde'nin aile büyükleri olan dedesi ile ninesi de bu tanışmaya şahit oluyorlardı. Mehmet Bey öyle istemişti. Hem Gülsüm Hanım'ı rehabilite etmişti bu iştirak hem de tecrübelerinden faydalanmalarını sağlayacaktı. Sevde'nin ve Ömer'in heyecanları yatışmış korkuları boşluktan aşağı yuvarlanıp gitmişti. Gülsüm Hanım'ın sesli güldüğü anlar bile oluyordu akşamın muhtelif zamanlarında. Haremlik bölümündekiler selamlığa selamlık bölümündekiler haremliğe izlenimlerini aktarıyorlardı her fırsatta. Her şey olumlu, sohbet ılımlı, ikramlar lezzetli derken âdet üzere söylenmesi gerekenler bir bir söyleniyordu sırasıyla. Allah'ın emrinden Peygamber'in kavlinden demler vurulmuş, ilerleyen gece git gide tatlıya bağlanmıştı. Misafirlerin yorgun olduğunu bilen Mehmet Bey yatılacak yerlerin ayarlanmasını çabuklaştırmıştı. Sevde, Elif ve Gülsüm Hanım en temiz, en yeni çarşafları seriyorlar; en rahat köşeleri misafirlerinin dinlenmesi için ayarlıyorlardı.

Hayırlı taleplerinin Allah rızası için atılan bir adım olduğu duygusu ağır basıyordu git gide. Hayırlısı ile bir yuva kurma isteği giderek olağanlaşıyor, akraba olmanın ilk adımları yavaş yavaş atılıyordu. Ömer ve ailesi için de gerilim yerini huzura terk etmişti. Gördükleri sıcaklık, muhatap kaldıkları ilgi onları da umutlandırmış ve rahatlatmıştı. Herkes rahat bir uyku çekecekti.

Sabah namazına kalkınca abdest almak üzere dışarı çıkan Ömer'in babası yaşadığı bütün huzuru kaybederek yattıkları odaya döndü ve telaşla Ömer'in annesini uyandırdı.

-"Hanım bizim çiçeği kapıya koymuşlar. Bunun anlamını biliyorsun değil mi?" dedi.

"Hayrolsun inşallah her şey iyi gidiyor gibiydi." derken annesi, bu sefer Ömer uyandı. Namazını kılacaktı ama önce duyması gerekenler vardı. Annesinin ve babasının sabahın bu saatinde neye üzülüyor olabileceğini kestiremedi. An-

nesi durumu neredeyse kekeleyerek Ömer'e anlattı. Ömer "Olmaz anne yanlışınız vardır." dedi. Ve heyecanla dışarıya çıktı çiçeği gördü. Dünya başına yıkılır gibi olmuştu. Evet! Getirdiği çiçeği kapının önüne koyuvermişlerdi. Bunun anlamı Bozkır illerinde redd-i cevap idi. Demek ki Sevde'yle kurmayı düşündüğü yuvanın damı çökmüştü şimdiden üzerine. O enkazın altında boğulurken; annesine babasına verdiği zahmetin, Sevde'ye karşı duyduğu sevginin büyüklüğünün ve bu yapılan hareketin dolaylı yönden verilmiş cevabın kırgınlığının altında kalıyordu, adeta nefesi kesiliyordu.

Yavaş yavaş hareketlenen evin içinde ev sahibi Mehmet Bey'in bu telaşı fark etmesi uzun sürmedi. Ömer'e ve babasına mahalle camisine gitmeyi teklif etti. Ömer'in babası

-"Mehmet Bey biz size daha fazla rahatsızlık vermeyelim. Namazlarımızı kıldıktan sonra yola düşeriz. Yine de her şey için teşekkür ederiz." demesi de aynı oranda Mehmet Bey'i de şaşırtmıştı.

-"O kadar uzun yoldan geldiniz neden acele ediyorsunuz?" dedi şaşkınlıkla.

-"Biz cevabımızı aldık daha fazla durmamız yakışık almaz." deyince Ömer'in babası, Mehmet Bey bir şeylerin ters gittiğini anladı.

-"Ne cevabı verdik ben bir şey anlamadım. Ömer oğlum ne oldu sana sararmışsın sen sanki?" dedi. Babası ve Ömer durumu Mehmet Bey'e anlatırlarken Ömer'in annesi, kız kardeşleri ve Gülsüm Hanım da konuşmaların olduğu yerde bulundular sırayla Sevde ve Elif de olanları anlamaya çalışıyorlardı. Ayakta duran bir sürü insan, namaz vakti şaşkın bir tartışmaya şahit oluyorlardı.

Dışarıda duran lilyum saksısının içeride başköşeye konulan çiçek saksısı olmadığını öğrenince tatlı ve mahmur gülüşmeler yaşanmaya başladı. Evin girişi olan geniş giriş bu heyecanlı sohbete herkesi ortak etmeye zemin sağlamıştı.

Dışarıda duran lilyum saksısının içeride başköşeye konulan çiçek saksısı olmadığını öğrenince tatlı ve mahmur gülüşmeler yaşanmaya başladı. Evin girişi olan geniş giriş bu heyecanlı sohbete herkesi ortak etmeye zemin sağlamıştı. O sabah; namaz kılarken herkesin yüzünde çarpık, huzurlu, kırılgan, mahcup bir gülümseme vardı.

Cevabın olumlu olduğunu bu kadar erken saatte öğrenmiş olmak Ömer'e ve ailesine yaşadıkları yorgunluğu bir çırpıda unutturmuştu.

ASTROLOJİ
Bilimsel mi?

HÜMEYRA NUR İŞLEK
Astronom

Astrolojinin insanları etkilemesinde bilimsel görüntü vermesi de vardır. Horoskopik harita oluşturmak, almanaklarda gezegenlerin konumlarını saptamak, yıldız zamanlarını hesaplamak gibi... Astrolojiyi bilimsel gösteren kısım da burasıdır. Önce gökyüzünün doğru bir haritası çizilir. Güneş, Ay ve gezegenlerin konumları yanılgısız olarak hesaplanır. Bundan sonraki kısımda ise astroloğun yorum gücü devreye girer.

Astroloji; yeryüzünde meydana gelen bütün değişikliklerin, gök cisimlerinin özel durumları ve hareketleriyle sıkı bir ilgisi bulunduğu prensibi üzerine kurulmuştur. (İslam Ansiklopedisi, Astroloji, C. 1, s. 682.) Terim olarak "Yıldızların insanları ve olayları etkilediği inancına dayanan sözde ilim dalı" (TDV İslam Ansiklopedisi, İlm-i Ahkâm-ı Nücûm, C. 22, s.124.) şeklinde tanımlanmıştır. Kısaca, "Halk arasında yıldız falı, burç falı gibi inanışları konu edinen astroloji; güneş, ay ve yıldız gibi gök cisimlerinin oluşum ve özelliklerinin dünya üzerindeki olayların hayır ve şer niteliği kazanmasına ve insanın geleceğine etkilerini konu alan bir uğraşıdır." (İlmihal, İSAM, C. 2, s. 149.)

İslam kültür literatüründe astroloji, 'Yıldızların Hükümleri İlmi' anlamına 'İlmü Ahkâmi'n-Nücûm, Sınââtü Ahkâmi'n-Nücûm, Kazâya'n-Nücûm, İlmu'l-Ahkâm ve Sınââtü'l-Ahkâm' adlarıyla anılmaktadır. (İslam Ansiklopedisi, Astroloji, C. 1, s. 682.) Astrolojiyle meşgul olan kişiler ise 'müneccim' olarak adlandırılmıştır. Ancak uzun bir süre müneccim terimi, hem astrologlar hem de astronomlar için ortak bir ad olarak kullanılmıştır. Bunda geçmişte astronomi ile astrolojinin hep iç içe bulunmuş olmasının; bazı astrologların astronomi, bazı astronomların ise astroloji ile meşgul olmasının payı vardır. Çünkü astroloji, İslam bilginleri ikisini birbirinden ayırıncaya kadar geçmişte çağlar boyu

Batı'da ise astroloji çalışmaları Batlamyus'un düşüncelerine dayanmaktadır. Ona göre gök cisimleri ışınlar ile etkilenmektedir. Ayrıca yeryüzündeki varlıkların tabiatını, kendisinden yayıldıkları gök cisimlerinin tabiatını temsil etmeye yöneltirler... Güneş her burca uğradığında ışınları ile insanların tabiat ve karakterinde derin izler bırakmaktadır.

astronomi ile bir mülahaza edilmiştir. (Afzalürrahman, Siret Ansiklopedisi, Astroloji, C. 1, s. 229.)

Tarihi belgelerde, astrolojinin Mezopotamya'da M.Ö. 3000 yıllarında bir uygarlık meydana getirmiş olan Babillerden de daha eskiye uzandığı ifade edilmektedir. (Türk Ansiklopedisi, Astroloji, C. 3, s. 501.) Babiller; bilimsel faaliyet olarak daha çok zaman ölçme, alan hesaplama ve tarımsal faaliyetlere yönelik astronomi ve matematik bilgileri üzerinde çalışmışlardır. Bunlara göre evren; yer, gök ve ikisi arasında bulunan okyanustan oluşmaktadır. O çağlarda Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn gezegenleri ile 12 takımyıldız (burçlar) bilinmektedir. Hava kirliliğinin olmadığı o devirlerde; gökyüzüne baktıklarında insanlar, bu günkünden çok daha fazla ve daha parlak yıldız görüyorlardı. O dönemde bazı insanların: "Yeryüzünde birçok insan var gökyüzünde de birçok yıldız var. O hâlde her insana bir yıldız düşebilir. Yıldızların hareketlerini inceleyerek insanların başına gelebilecek iyi ve kötü olayları önceden bilip önlemini alabiliriz." diye düşünüp bu düşünceden yola çıkarak yıldız gruplarını, aralarına sanal çizgiler çekerek bazı hayvan ve mitolojik karakterlere benzetip gökyüzünü bu parlak

İlmî bakımdan astronomiden ayrılmış olduğu hâlde insanların astrolojiye inanıp sıkı sıkıya bağlanmasında, bazı psikolojik sebeplerin bulunduğu görülmektedir.

yıldızlardan oluşan takımyıldızlara ayırmış olabileceği ve böylece "Astroloji Sanatı" denilen olgunun ortaya çıktığı yorumları yapılmaktadır. Ancak Yahudi-İbranî literatürde, Helenistik gelenekte, Hinduizm ve Budizm'de de burçların hep var olması ve insan üzerinde doğrudan etkili kabul edilmesi bu tür yorumları zayıflatmaktadır. (TDV İslam Ansiklopedisi, Burç, C. 6, s.422.)

Batı'da ise astroloji çalışmaları Batlamyus'un düşüncelerine dayanmaktadır. Ona göre gök cisimleri ışınlar ile etkilenmektedir. Ayrıca yeryüzündeki varlıkların tabiatını, kendisinden yayıldıkları gök cisimlerinin tabiatını temsil etmeye yöneltirler... Güneş her burca uğradığında ışınları ile insanların tabiat ve karakterinde derin izler bırakmaktadır. (İlmihal, İSAM, C. 2, s. 150.) Batı'da 17. yüzyıla kadar astronomi ile astroloji birbirine hizmet etmiştir. Astronomlar geçimleri için aynı zamanda astroloji ile uğraşıyor yani gözlemledikleri gökcisimleri hakkında yorumlar yaparak para kazanıyorlardı. 17. yüzyıldan itibaren Galileo, Copernicus, Tycho Brahe, Kepler, Newton gibi bilim adamları ve gözlemcilerin; gökcisimlerinin hareketlerini büyük ölçüde anlayıp açıklamalarından sonra astronomi ile astroloji birbirinden ayrıldı. Ve gerçek bilim adamları gökcisimlerini yöneten yasaların, insanlar arası ilişkilerle hiçbir ilgisinin olmadığını ortaya çıkardı. (Prof. Dr. Osman Demircan, Astronomi Tarihi Ders Notları) Hâlbuki bundan çok önce İslam dünyasında astroloji ile astronomi birbirinden ayrılmıştı. Fârâbî'nin, 'en-Nüket fi Ma Yasıhhu ve Ma la Yasıhhu min İlmi'n-Nucum' adlı eserinde astronomi ile astrolojiyi ilmi usuller bakımından birbirinden ayırmak istediği bilinmektedir. Aynı tavrı daha sonra İbn Sînâ da sürdürmüştür. (TDV İslam Ansiklopedisi, İlm-i Ahkâm-ı Nücûm, C. 22, s.124.)

İlmî bakımdan astronomiden ayrılmış olduğu hâlde insanların astrolojiye inanıp sıkı sıkıya bağlanmasında, bazı psikolojik sebeplerin bulunduğu görülmektedir. 1977 yılında Lawrence E. Jerome tarafından yazılmış 'Prometheus Books' adlı kitapta: "Astrologlar kişinin kendini aşağılama içgüdüsünü kullanıyorlar." denilmektedir. (Rennan Pekünlü, Bilim ve Ütopya, Aralık 1997.) Kitabın yazarı, Arizona Üniversitesi'nden iki ordinaryüs profesör ile birlikte astrolojiye karşı bir bildiri hazırlamış; astronomiden tıbba, ekonomiden biyoloji ve kimyaya kadar aralarında Nobel Ödülü alanların da bulunduğu 192 bilim adamı, bu bildiriyi imzalamıştır.

Bundan çok önce İslam dünyasında astroloji ile astronomi birbirinden ayrılmıştı. Fârâbî'nin, 'en-Nüket fi Ma Yasıhhu ve Ma la Yasıhhu min İlmi'n-Nucum' adlı eserinde astronomi ile astrolojiyi ilmi usuller bakımından birbirinden ayırmak istediği bilinmektedir. Aynı tavrı daha sonra İbn Sînâ da sürdürmüştür.

Astrolojinin insanları etkilemesinde bilimsel görüntü vermesi de vardır. Horoskopik harita oluşturmak, almanaklarda gezegenlerin konumlarını saptamak, yıldız zamanlarını hesaplamak gibi... Astrolojiyi bilimsel gösteren kısım da burasıdır. Önce gökyüzünün doğru bir haritası çizilir. Güneş, Ay ve gezegenlerin konumları yanılgısız olarak hesaplanır. Bundan sonraki kısımda ise astroloğun yorum gücü devreye girer.

Bilimsel yaklaşım, astrolojinin sağlam bir temele oturmadığını ilmi verilerle ortaya koymaktadır. Sky&Telescope dergisi 2001 Aralık sayısı; astrolojinin faydalarını kanıtlamak için birçok bilim adamının deneyler yaptığını, tahminlerin ne kadar tuttuğunu anlamak için birçok çalışmaya imza atıldığını ve profesyonel astrologların tahminlerinin sizin ve benim uydurmamızdan daha iyi olmadığının ortaya çıktığını anlatmakta ve bilimsel olarak astrolojiye itibar edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Varlığı başka yokluğu başka imtihan: **Çocuk**

SELVA ÖZELBAŞ

İnsanoğlunun hayatta en çok arzu ettiği şeylerden biri başını sokacak bir yere sahip olmaktır. Ardından da onu paylaşacağı; yanına yoldaş olacak, yalnızlığını gideren nefes olacak, yardım edecek biri olsun ister. Bir çatı ve bir de onu birlikte ayakta tutacak sağlam bir arkadaş...

Temel atılır, aile kurulur fakat insanın ileride yalnız kalmama hayalleri bitmez. Bu sefer de bir evladı olsun nesli devam etsin; yaşlandığında elinden tutacak, ona sahip çıkacak bir çocuğu olsun ister. Bu istekler ve duygular son derece insani ve fıtridir. Yaygın bir söylem vardır; çocuk imtihan demektir. İnsanoğlu; sahip olacağı çocuğun hayatı boyunca başına sıkıntı olabilme ihtimaline rağmen evinin neşe kaynağı olacak, soyunu sürdürecek geleceği olması ümidi ile illa da bir çocuğu olsun ister. Çocuk hem gelecektir hem de ölümünden sonra anne babaların geride bıraktıkları dua eden miraslarıdır.

Çocuk sahibi olmayı istemek peygamber dualarında da yer almıştır. Bunun en güzel örneği Hz. Zekeriya'dır. "Zekeriya'yı da hatırla. Hani o, Rabbine, 'Rabbim! Beni tek başıma bırakma. Sen vârislerin en hayırlısısın.' diye dua etmişti." (Enbiya, 21 /89.), "Orada Zekeriya Rabbine dua etti: 'Rabbim! Bana katından temiz bir nesil bahşet. Şüphesiz sen duayı hakkıyla işitensin.' dedi." (Âl-i İmran, 3/38.) Allah (c.c.) da, "Biz de onun duasını kabul ettik ve kendisine Yahya'yı bağışladık. Eşini de kendisi için, (doğurmaya) elverişli kıldık. Onlar gerçekten hayır işlerinde yarışırlar, (rahmetimizi) umarak ve (azabımızdan) korkarak bize dua ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi." (Enbiya, 21/90.) buyurmuştur. Yine Hz. İbrahim'in Rabbine 'salih çocuk' duasına karşılık Cenab-ı Hak ona halim bir evlat, İsmail'i

bahşetmiştir. (Saffat, 37/101.)

Nihayet, Hz. İbrahim'in hasretle yolunu gözlediği çocuğu İsmail dünyaya geldikten kısa süre sonra imtihan başlamış ve Rabbinin izniyle çocuğunu annesiyle birlikte yapayalnız ekin bitmez bir vadide bırakıp dönmek zorunda kalmıştır. Böylece Hz. Hacer, anne olarak bu imtihanı devralmıştır. Küçücük çocuğuyla çölün ortasında Yaratan'a tevekkülden başka çaresi olmayan bir anne olarak ayağa kalkmış ve yürümüştür. Çaresizlik ve ümitle kâh yürüyen kâh koşan Hz. Hacer; gayreti, sabrı ve tevekkülü ile imtihanını başarmıştır. Başta varlığıyla dert ve zor bir imtihan gibi gözüken çocuğu; sonunda hayırla neticelenmiş, zemzem ile bereketlenmiştir.

Müminin evlat sahibi olma duası; Cenab-ı Hak'tan "Hayırlı ise ve salihlerden ver Rabbim!" şeklinde olmalıdır. Çünkü çocuk sahibi olmak Allah'ın dilemesi iledir. Dilediğine çocuk vermediğinde de bu, onun için imtihan olur. Yani varlığı başka yokluğu başka imtihandır çocuk.

Allah (c.c.), Kur'an'da malların ve evlatların birer imtihan aracı olduklarına dikkat çekerek kendi rızası doğrultusunda kalındığı sürece alınacak ecrin büyük olduğunu ifade etmiştir. (Enfal, 8/28; Teğâbun, 64 /15.) Başka bir ayette de çocukların ebeveynlerinin aleyhine olabileceklerini ifade ederek (Teğabün, 64/14.) onlardan sakınmalarını ama affedip, kusurlarını başlarına kakmadan, hoşgörü ve bağışlamayı tavsiye etmiştir.

Peygamber dualarından; bu imtihanı kazanabilmek için temiz bir nesil, salih bir çocuk istemenin önemli olduğu anlaşılıyor. Diğer yandan çocuk sahibi olmanın sıkıntılı bir imtihan olduğunu bilerek evlat kaygıları yüzünden Allah'a itaat ve ibadetten, O'na olan sevgi ve saygıdan uzak kalınmamalıdır. Çocuk sahibi olmak ve onlar için çalışıp rızıklarını helalinden temin etmek gerekir. Onlara rızık temin edeyim derken meşru olmayan yollara tevessül edilmemelidir. Onları sadece yedirip içirmek de yetmez; kötülüklerden korumak için tedbirler almak, ahlaken eğitmek ve ahiretlerini imar için çaba sarf etmek ve mücadele de etmek gerekir.

Çocuk sahibi olmak ya da olmamak konusunda; Allah'ın her şeyi hakkıyla bilen, hakkıyla her şeye gücü yeten olduğunu bilerek hayırlısı istenmelidir. Yaratacak olan Allah'tır. Allah'ın dilemesi olmadan çocuk sahibi olmak mümkün değildir. Allah (c.c.), ayet-i kerimede "Yahut o çocukları erkekler, dişiler olmak üzere çift verir, dilediği kimseyi de kısır yapar." (Şura, 42/50.) buyurur. Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de: "Göklerin ve yerin mülkü (hükümranlığı) Allah'ındır. O, dilediğini yaratır. Dilediğine kız çocukları, dilediğine erkek çocukları verir." (Şura, 42/49.) buyurur. Bu yüzden mümin dua ederken hayırlısını istemelidir.

Anlaşılacağı üzere müminin evlat sahibi olma duası; bunun Allah'ın iradesi ile olabileceğine inanarak Cenab-ı Hak'tan "Hayırlı ise ve salihlerden ver Rabbim!" şeklinde olmalıdır. Çünkü çocuk sahibi olmak Allah'ın dilemesi iledir. Dilediğine çocuk vermediğinde de bu, onun için imtihan olur. Yani varlığı başka yokluğu başka imtihandır çocuk. Bu durumda da Rabbinden gelene razı olmak, bunun da bir hikmeti olduğunu kabul ederek sabretmek gerekir. Bu takdirde Cenab-ı Hak hem sabır gücünü artıracak hem de başka hayırlı kapılar açacaktır; çünkü toplumda anne baba sevgisinden, kucağından mahrum nice yetimler öksüzler bulunmaktadır. Çocuğunu belki meşru olmayan yolla dünyaya getirdiği utancıyla imtihan olanların cami bahçelerine, hastahanelere bıraktıkları minik yavruları; imkânsızlık veya yetersizlik nedeniyle yuvalara bırakılan çocukları bulup onları himaye etmek, topluma bu şekilde hizmet etmek gerekecektir. Ne yazık ki, kiminin arayıp da bulamadığı kiminin de bulup kıymetini bilemediği bir imtihandır çocuk.

Bir koruyucu aile hikâyesi
İmam Yusuf Dalkılıç

MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Koruyucu aile olma ateşi içinize nasıl düştü. Sizi koruyucu aile olmaya iten asıl sebep nedir?

Müftülükte aylık mutat toplantımızdı. Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü yetkilileri bizlere güzel bir sunum yaptılar. Ardından o zamanki İl Müftümüz Cevat Altun hocamız da duygusal bir konuşma yaptı. Çok etkilendim doğrusu. Daha sonra ASP İl Müdürlüğü ile irtibata geçtim. Görev yaptığım camide de devlet koruması altındaki çocuklar, Yaz Kur'an Kursu'na katılıyordu. Bu vesile ile çocuklarla aramızda çok sıcak ve samimi bir bağ oluşmuştu. Böylece yasal süreci de tamamlayıp yavrumuzu yanımıza almış olduk. Üç yıldan fazla bir süredir de koruyucu aileliğe, artan bir mutlulukla devam ediyoruz.

Koruyucu aile olma sürecinizden bahsedebilir misiniz?

Efendim annem öksüz büyümüş. Hiç dilinden düşürmez içindeki anne eksikliğini. Babamın önceki hanımı vefat etmiş. Anneden yoksun büyümüş kardeşlerim var yani. Ayrıca eşim de yetim büyümüş. Dolayısıyla hayatımın her aşamasında anne veya baba eksikliğini gönlünde yaşamış kişilerle bir arada bulundum. Yani öksüz ve yetimlerle hep iç içe yaşadım. Burada bir de yetimlerin en güzeli olan Sevgili Peygamberimiz, Efendimiz Hz. Muhammed'i (s.a.s.) tekrar akla getirmek gerekiyor. İnsanın Efendimizin örnekliğinde evini yetimlerle doldurası geliyor. O, Hz. Ali ve Hz. Enes başta olmak üzere on civarında sahabeye günümüz tabiriyle koruyucu ailelik yaptı. Korucu aile olma arzumu eşimle paylaştım. Şunu tüm kalbimle söyleyebilirim ki eşim, hiç düşünmedi. Bir an bile tereddüt etmedi koruyucu aile olma fikrini ona açtığımda. Evimizde eşine az rastlanır bir an yaşandı. Heyecanlandı. Onun heyecanı benim heyecanımı da arttırdı. Gidip görmek, yetkililerle görüşmek istedi. Hatta şunu belirteyim eşime bu fikrimi açtığımda çocuklarımız ortamda değillerdi. Normalde onların fikrini sorarız, onlarla istişare ederiz hemen her konuda. Ama o anki duygu

yoğunluğunun da verdiği etkiyle hemen harekete geçtik.

Çocuğunuzun eve ilk geldiği an neler hissettiniz, neler yaşandı?

Çocuğumuzun yuvamıza dâhil olması biraz farklı oldu. Şöyle ki; önce koruyucu ailelik yapacağımız çocuğu belirleme süreci yaşadık. Daha sonra hangi çocuğu yuvamıza dâhil edeceğimiz noktasında kararımızı verdik. Sonrasında ASP İl Müdürlüğü ve Sevgi Evi yetkilileri ile istişarelerde bulunduk ve çocuğu evimizde misafir ettik. Hatta kendi çocuklarımıza bile söylememiştik bunu ilk başta. Bir haftalık bu misafirlik, çocuklar arasında uyumu gözlemleme süreci gibi oldu. Her şeyin güzel olduğunu, evimizdeki saadetin git gide daha da arttığını ve ailevî ilişkilerimizin ufacık bir sekteye dahi uğramadığını görünce durumu çocuklarla paylaştık. Onlar da heyecanlandılar bunu duyunca. Coşkuyla birbirine sarıldılar. O sahne çok etkileyiciydi. Hiç unutmam ve ömrüm oldukça da unutmayacağım. Allah herkese naip etsin böyle bir sevinci.

Yaklaşık iki aylık bir resmi süreçten geçtik. Bu sürecin akabinde de üç yılı aşkın bir süredir ailemizin bir parçası, yuvamızın bir bireyi olarak bizimle aynı evi paylaşmaya devam ediyor çocuğumuz.

Çevreniz koruyucu aile olmanıza başta nasıl tepkiler verdi, bu tepkiler değişti mi?

Gerek hanım tarafından ve gerek benim tarafımdan akrabalarımız koruyucu ailelik talebimizi gayet olumlu karşıladı. Hem güzel olan bir şey için kim ne der ki! Yeri gelmişken şunu da özellikle belirtmek isterim: Kayınvalidem başta olmak üzere hanım tarafından akrabalarımız hep teşvik ettiler bizi. Hatta hâlâ da hem teşvik açısından hem de çocuğumuza davranış açısından apayrı bir önem veriyorlar yavrumuza.

Hocam, imamlık görevini yapıyor ve mihrapta halka öncülük ediyorsunuz. Buradan hareketle başta cemaatiniz olmak üzere tüm vatandaşlarımızı koruyucu aileliğe nasıl yönlendirebilirsiniz?

İnsanlar tabiatı gereği hâl diline daha çok önem verirler. Dolayısıyla davranışlarımız bizi karşımızdakilere ağzımızdan çıkan türlü sözlerden daha etkili bir şekilde anlatır. Biz de yavrumuzla birlikte güzel bir aile inşa ettik. Elhamdülillah. Bu çevremizdekilerin de dikkatinden kaçmamış hâliyle. Gerek yaşadığımız şehir olan Kastamonu'da gerek başka şehirlerde ikamet eden tanıdıklarımızla kimi zaman yüz yüze kimi zaman da telefonla tecrübelerimizi paylaşıyoruz. Onlar bana ve aileme akıllarındaki soruları yöneltiyorlar, biz de dilimiz döndüğünce cevaplamaya çalışıyoruz. Tecrübelerimizi onlarla da paylaşıyoruz. Hatta evine, yuvasına çocuk alıp koruyucu ailelik görevini üstlenen bir hayli tanıdığım var. Ama yeter mi? Kesinlikle hayır. Çeşitli sunumlar, tanıtıcı çalışmalar ve özendirici pek çok faaliyet ile koruyucu ailelik müessesinin yaygınlaşması lazım kanımca.

Koruyucu aile olmak benim şu dünyada başıma gelen en güzel şeylerden biri desem abartmış olmam. Evinize bir çocuğu almak, onu büyütmek, onun gelişim aşamalarını takip etmek muhteşem bir his. Bu hissi toplumumuzdaki her bireyimizin yaşamasını temenni ediyorum ben de.

Tam bu noktada Diyanetimize, müftülerimize, diğer amirlerimize ve değerli meslektaşlarımızın katkılarına çok ihtiyaç var diye düşünüyorum.

Hocam son olarak eklemek, bizlerle paylaşmak istediklerinizi de duymak isteriz.

Koruyucu aile olmak benim şu dünyada başıma gelen en güzel şeylerden biri desem abartmış olmam. Evinize bir çocuğu almak, onu büyütmek, onun gelişim aşamalarını takip etmek muhteşem bir his. Bu hissi toplumumuzdaki her bireyimizin yaşamasını temenni ediyorum ben de. Allah her birimize hem bu dünyada hem de bâkî âlemde saadetler ihsan eylesin...

MUSTAFA'NIN Ayak parmakları

FİRDEVS KAPUSIZOĞLU

Taşın üstüne oturmuş çocuk, başını ayaklarına eğmiş terliğinin önünden fırlayan parmaklarını inceliyordu. İkinci parmağı başparmağından daha uzundu. Bir arkadaşı, ikinci parmağı başparmağını geçen çocukların büyüyünce çok başarılı olacağını söylemişti ona. Çocuk; arkadaşının kendisine yalan söylediğini düşünüp oflaya puflaya kaldırırken başını, tanımadığı bir adamın kendisini inceleyen bakışlarıyla karşılaştı. Uzaktan onu seyreden adam, çocuğun canının sıkkın olduğunu anladı ve yavaşça yanına yaklaştı. Yanındaki taşa oturmak istedi ama taş çok serti, daha oturur oturmaz kalkmıştı. Biraz daha ilerideki çalının üstüne oturmayı denedi. Evet, burası daha rahattı. Bir süre sıkıntılı bir sessizliğin içinde kaybolur gibi oldular.

Adam daha fazla dayanamayıp sordu:

- "Tek başına oturmuş ne yapıyorsun burada, bir şeye mi üzüldün?"
- "Arkadaşlarım benimle alay ediyor."
- "Öyle mi? Neden alay ediyorlar seninle?"
- "Astronot olmak istediğim için galiba."
- "Ama bunda alay edecek ne var ki?"
- "Bilmiyorum, bu soruyu bana değil onlara sorun!"
- "Tamam canım, kızma hemen. Adın ne senin?"
- "Mustafa. Adım Mustafa. Size kızmadım ben. Sadece biraz üzgünüm..."
- "Memnun oldum Mustafa. Kimse üzmesin seni. Bak sana birini soracağım ben. Vecihi Hürkuş. Hiç duydun mu adını?"
- "Hayır duymadım. Kim o? Astronot mu yoksa?"
- "Hayır. Ama o da gökyüzünü çok seviyordu."
- "Peki, nerede şimdi? Öldü mü?"
- "Ölmedi, sadece artık aramızda değil. Dinle bak, sana hayatını anlatayım:

Vecihi üç yaşındayken babasını kaybetti. On altı yaşındayken savaşa katılmak zorunda kaldı. Yirmi yaşında pilotluk diploması aldı. Yirmi bir yaşında savaşta Ruslara esir düştü. Gökyüzüne âşık, kalbi vatan sevgisiyle dolu çok çalışkan bir gençti. Kurtuluş savaşının ilk ve son uçuşunu yapmıştı. Savaşta kazandığı başarılarla İstiklal Madalyası kazandı. Yirmi dokuz yaşındayken kendi yaptığı 'Vecihi K6' isimli ilk uçağını bitirdiğinde umut ve heyecan doluydu. Uçağı için sertifika almak istedi fakat bu belgeyi verebilecek yetkinlikte birini bulamadı. Bu yüzden uçması yasaklandı. Ama Vecihi vazgeçmedi."

"Başını kaldır ve göğe bak. Yıldızları seyret. Çok oku ve çok yaz. Hayallerini gerçekleştirecek güç tam şuranda seni bekliyor."

Çocuk gözlerini fal taşı gibi açmış dinliyordu.

- "Sertifika ne demek?"
- "Yani uçağın resmî olarak onaylandığını gösteren belge diyebiliriz."

- "Uçağı tek başına mı yaptı?"
- "Evet, tek başına yaptı."
- "Peki ya sonra ne oldu?"
- "Sonra... İzinsiz uçtuğu için ceza aldı ve uçağına el konuldu! 1930'da ilk Türk sivil uçağı olan Vecihi 14'ü yaptı ama yine sertifika verilmedi. O da tüm uçağı parçalarına ayırdı, her bir parçayı trenle Prag'a kadar götürdü ve orada tekrar birleştirdi!"
- "Prag neresi? Uçağı parçalarına ayırmak çok zor olmalı..."
- "Prag, Çekoslovakya ülkesinin başkenti. Evet, bizim gibiler için zor ama Vecihi için değil. O zor kelimesini sözlüğünden silmişti."

Çekoslovakya ismi Mustafa'ya çok garip gelmişti. Söylemeye çalışırken gülesi geliyordu ve bir türlü kelimenin doğrusunu söyleyemiyordu. Adam doğrusunu öğretemeyeceğini anlayınca konuşmaya devam etti:

- "En iyisi biz kısaca Çek diyelim Mustafa. Uçak, Çekya'da uçuş müsaadesi aldı fakat yurda döndüğünde Vecihi'yi yine engeller bekliyordu. İkinci uçağı da uçuştan men edildi. Peki, vazgeçti mi? Tabii ki hayır! 1932'de ilk Türk Sivil Havacılık Okulu'nu kurdu. Yetiştirdiği başarılı öğrencilerle iki uçak daha yaptı ancak bu sefer de maddi imkânsızlıklar yüzünden okul kapandı."
- "Neden okulun kapanmasına izin verdiler?"
- "İnan ben de bilmiyorum Mustafa. Ömrünün sonuna kadar ülkesine, insanlara hizmet etmek için çalıştı çabaladı Vecihi. Çok sıkıntı çekti, borca battı. I. Dünya Savaşı'nda gösterdiği kahramanlıklar için bağlanan maaşına bile el konuldu. Yine de vazgeçmedi. 16 Temmuz 1969 yılında tam da 'Apollo 11' uzay aracı ay yüzeyine doğru yol alırken tüm ömrünü Türk havacılığını ilerletmek ve gençlere havacılığı sevdirmek için harcayan Vecihi Hürkuş, hayata gözlerini yumdu."

Mustafa'nın gözleri dolmuştu. Gözünü kırptığı an pıt diye yere düşecekti damlalar.

- "Hani ölmemişti?"
- "Ülkesini bu kadar seven, bu kadar çalışan birine öldü denir mi hiç?"
- "Peki, neden yardım etmediler ona, onu neden yalnız bıraktılar?"
- "Seninle neden alay ediyorlar?
- "Çünkü yapabileceğime, bir gün astronot olup uzaya gidebileceğime inanmıyorlar."
- "Onun da yapabileceğine inanmadılar Mustafa. O yüzden sen de Vecihi Hürkuş gibi inatçı ol. Bu taşa oturup ayak parmaklarını incelemekten daha fazlasını yapabilirsin."
- "Ne yapabilirim ki?"
- "Başını kaldır ve göğe bak. Yıldızları seyret. Çok oku ve çok yaz. Hayallerini gerçekleştirecek güç tam şuranda seni bekliyor."

Adam ayağa kalkmış, Mustafa'nın sol yanını gösteriyordu. Kalbine dokunuyordu.

- "Annem dama çıkıp yıldızları seyredince aylak aylak bakınma diye bağırıyor bana."
- "O zaman sen de annene orada gördüklerini anlat."
- "Annem dinler mi ki beni?"
- "Neden dinlemesin ki..."
- "Ona Vecihi'yi de anlatacağım! Bir şey sormak istiyorum."
- "Tabii, sorabilirsin."
- "Şeyyy... Vecihi Hürkuş'un da ikinci ayak parmağı birincisinden uzun muydu?"

Adam çocuğun ayaklarına baktı. Terlikten fırlayan tozlu parmaklardan en uzunu ikincisiydi. Gülümsedi:

- "Kesinlikle öyleydi."

Mustafa da gülümsedi. Artık astronot olacağından emindi. Annesine Vecihi'yi anlatmak için doğruca eve koştu. Koşarken de arkasından onu seyreden adama teşekkür etmeyi unutmadı:
- "Yine gel, astronot olduğumda seni de uzaya götüreceğim!"

Herkesin kendince hakikati

MAHİR KILINÇ

Hakikat yolunun yolcusudur insan. Hep bir arayıştadır. Her daim arar da hakikati... Hakikat, kendisini öyle kolaylıkla sunmaz talibine. Kişi arar durur da bazen işine gelmez. Hakikatin kendisi bazen de hakikat diye gördükleriyle de avunur durur. Oysaki hakikat, gerçeğin, doğrunun ta kendisi; içerisinde ikirciklik barındırmayan vahdetin sembolü ve tarifi sadece kendisiyle mümkün olan! Hakikat, gerçeğin, doğrunun peşine düşenlerin ulaşacağı yegâne menzil. Peşine düşenler ulaşsın ulaşmasın hakiki olmasına engel olunamayandır...

İnsanlar, hakikatte olduğunu; hakikatten olduğunu hatta hakikatin kendisi olduğunu savunur durur. İkircikliği mümkün olmayanın bunca çok olmasının, çoğalmasının nedeni ne acaba? Hakikat de mi değişime ayak uydurup çoğaldı yoksa insanların mı hakikatleri çoğaldı?

Hakikat elbet birdi. Birden çok hakikatin oluşumuna sebep ya tamamen insanın bencilce kendi üretimi ya da hakikat olana kendi muvazenesinden bakıp hakikate dair çıkarımda bulunmasıydı. İnsanlar kimi zaman da hakikatin bir kısmından yola çıkarak tamamını anlatmaya, değerlendirme yapmaya çalışırdı. Değerlendirmeye tabi olan hep aynıydı lakin değerlendirenler hep başkaydı. Onlar da değerlendirmelerini hep kendince, keyfince yaptı. Hakikatten bahsediyorlardı lakin hiçbiri hakikatin kendisine dair tam anlamıyla söz söylemeye vakıf olamıyordu. Belki de hakikati bilebilecek, kavrayabilecek bir kabiliyete hiç sahip olamamışlardı.

Bu kelam üzere şu meşhur bir hikâye hatıra gelir ya birden. Hani şu âmâların fili tarife koyulduğu hikâye!

Naklederler ki bir grup âmânın yolu Hindistan'a düşmüş. Sonra bu âmâ grup Allah'ın izniyle tekrar kendi memleketlerine dönmüş. Memlekete geldiklerinde kendilerini karşılayan arkadaşlarından meraklı biri sormuş:

- "Fili gördünüz mü?"

Hindistan'dan gelen âmâ arkadaşları, "Evet." deyince merakı daha artarak büyük bir heyecanla sormaya devam etmiş:
- Öyleyse buna delil getirebilir misiniz? Bize onu tarif edebilir misiniz?
Filin ayaklarına dokunan âmâ genç:
- "Bu hayvan sütundur." demiş.
Göbeğini elleyen âmâ genç:
- "Hayır sütunsuzdur." demiş.
Hortumuna dokunan başka bir âmâ genç:
- "Hayır, bu ejder gibidir." demiş.
Dişlerini elleyen bir başkası:
- "Fil dediğin iki uzun kemikti yalnızca." demiş.
Kuyruğunu elleyen diğeri:
- "O, asılmış bir yılandır." demiş.
Kulaklarını tutan öbür âmâ ise:
- "Fil, hareketli bir yelpazedir." demişti.

Fili tasvir eden bu gençler filden söz etmişler, hepsi kendince fili tarif etmişler. Filin kendisini tam anlamıyla tarif edebilmişler mi? Kendisini dinleyenlerin meraklarını, istifhamlarını giderebilmişler mi? Elbette hayır! Her biri fili farklı yönünden söz etmiş ve muhataplarının kafasını iyice karıştırmışla. Fil hakkında az çok tahmin ettikleri bir tasavvur var idiyse de bu tasavvurdan onları iyice uzaklaştırmışlar.

Hakikatten söz eden kimseler hakikatin kendi penceresine bakanı anlatması hakikatin anlaşıl(a)maması yönünde büyük bir engel olup çıkar. Bu kimselerin iyi ya da kötü niyetli bu anlatımları, insanlığın hakikate varma umudunu yitirmesine; hakikatle ilgili kafaları bir istifham, bir şüphe yumağı haline gelmiş âdemoğlunun en sonunda hakikatten vazgeçmesine dahi neden olur.

Hakikat aslında bir meşakkattir. Ulaşılması, anlatımı o kadar da kolay olmayandır. Herkesin keyfince, kendine geldiğince hakikati anlatması, hakikate yapılan bir ihanettir. Kişinin, kendini hakikatin selametine bırakıp onu yine hakikatin belirlediği usul çerçevesinde anlayıp, idrak edip sonrasında onu anlatmaya koyulması en doğru olandır.

Bu düstur üzerine hareket eden insan, tam anlamıyla hakikat yolcusu olup çıkar. O yol üzerinde türlü meşakkatlere maruz da kalsa yolun sonunda elbet menzile ulaşır. Ve insan gerçek doğruya, o dosdoğru olana ulaşmanın mutluluğunu yaşar. Ve insan artık bilmenin vermiş olduğu lezzetle itminana, selamete, feraha, huzura erer...

SÖYLEŞİ

MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU İLE **SANAT VE EDEBİYAT ÜZERİNE**

Gerçek insan imanla bilimi birleştiren, insanlığın hizmetine sunandır. Bu gayretlerin sonucunda konumlarımız ve makamlarımız belirlenecektir. Saf ve yalın olduğumuzda, samimiyetimizi yalnız O'nun için O'na yönelttiğimizde bereketleneceğiz.

1962'de Manisa'nın Akhisar ilçesinde dünyaya gelen Bahadır Yenişehirlioğlu, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezun oldu. Dünyanın çeşitli ülkelerinde halklar ve toplumlar üzerine sosyolojik araştırmalarda bulundu. İlk kitabı olan Beyaz Usta Siyah Çırak isimli romanının ardından pek çok eser de kaleme aldı. "7 Güzel Adam", "Sevda Kuşun Kanadında" dizilerinde yer alan Bahadır Yenişehirlioğlu; şu sıralar izleyicilerin ilgiyle takip ettiği "Payitaht Abdülhamid" dizisinde "Tahsin Paşa" rolüyle karşımızda. Çeşitli gazete ve dergilerde köşe yazarlığı yapan, yurt içi ve yurt dışı konferanslarda halkla hep iç içe olan Yenişehirlioğlu, evli ve iki çocuk babasıdır.

Biz sizi yazılarınızla, araştırmacılığınızla ve oyunculuğunuzla tanıyoruz ancak Bahadır Yenişehirlioğlu, kendini kendi dilinden nasıl anlatır bizlere?

1962'de Manisa Akhisar'da doğdum. 1979 yılında Akhisar Lisesi'ni bitirdikten sonra Paris'e gidip empresyonistlerin izini takip etme kararı aldığımda annemin kulağı kesik Van Gogh gibi mi olacaksın tehdidi ve engellemesi üzerine hukukçu olmaya yöneldim, daha doğrusu annemin zoru ile hukuk eğitimi aldım. Çin, Fransa, İspanya, İsviçre, İtalya, Vatikan, Almanya, İngiltere, Bosna Hersek, Karadağ, Hırvatistan, Fas, Tunus, Mısır, İran, Pakistan, İsrail, Suudi Arabistan, Ürdün, Suriye, Dubai, Bahreyn gibi ülkelerde halklar, dinler, yönetimler, hukuk sistemleri ve toplumlar üzerine araştırmalar yaptım. Pek çok sivil toplum kuruluşunda görevlerim oldu. Uzun süre tasavvuf üzerine eğitim aldım. Ailemde siyasetçiler, akademisyenler var. Büyük büyük dedem, 1892'de İzmir'in ilk belediye başkanı ve valisi olan Yenişehirli Ahmet Efendi'dir.

Beyaz Usta Siyah Çırak, Kerime, Son Hasat, Aşk Cephesi, Aşk Çölü, Kanaviçe, Kara Güneş romanlarının yazarıyım.

Ayrıca Cins dergisi ve Diriliş Postası gazetesinde yazılarımı yayınlıyorum. Evli ve bir kız, bir erkek evlat sahibiyim.

Heybeniz "Maşallah" denilecek kadar dolu. Sizleri bu farklı meşgalelere iten, boş durmamacasına ve böylesine bir koşturmaca içinde olmanıza sebep olan asıl "öz" nedir?

Hayatı ve insanları çok seviyorum. Merhametin, muhabbetin ve şefkatin bu enerjiyi var ettiğine inanıyorum. İçimde 8 yaşında bir erkek çocuğu var ve ben onu asla yok etmiyorum. Bizatihi hayatın kendisi yaşamak zaten büyük bir sorumluluk ve insanlar bunu daha da ağırlaştırıyor. Ben bunu zorlaştırmanın değil kolaylaştırmanın taraftarıyım. Kısaca yara açan değil yara saran biri olmak zorundayız. Evrende hiçbir şey bağımsız değil. Her şey bir enerjiyle birbirine bağlı. Madde dediğiniz nedir ki? Her şey özdeki enerjiden ibarettir. Bir titreşim, sarmal bir hal gibidir. Bu yüzden insan içindeki titreşimin farkına varmalı, enerjinin kaynağına kulaç atmalı, her şeyin özünün aynı ve tek merkezli olduğunu, aslında yok olduğunu anlamalı. Mesafelerin olmadığını anlamalı. Farkındalığını artırmalı. Hiçliğin lezzetini kana kana içmeli. Hayat sonsuzluktur. Her şey sahibini dillendirir. Bütün kâinattaki mahlûkat sahibini dillendirip duruyor. Fakat fark edemeyen o kadar çok insan var ki. Allah (c.c.) güzeldir, O bizleri en güzel şekilde yaratandır. Sözler beyinden önce kalpten geçmeli. Bazen bir fener yanar ama körsen göremezsin. Muhabbet tek bir söz gibi görünse de kabını ancak eri bilir.

Dün bitti, yarını bilmemiz mümkün değil ama bu anda -içinde bulunduğumuz bu anda- ne durumda olduğumuzu, neler düşündüğümüzü ve neler yaptığımızı tespit etmeliyiz. Gerçek insan imanla bilimi birleştiren, insanlığın hizmetine sunandır. Bu gayretlerin sonucunda konumlarımız ve makamlarımız belirlenecektir. Saf ve yalın olduğumuzda, samimiyetimizi yalnız O'nun için O'na yönelttiğimizde bereketleneceğiz.

> **İnsan içindeki titreşimin farkına varmalı, enerjinin kaynağına kulaç atmalı, her şeyin özünün aynı ve tek merkezli olduğunu, aslında yok olduğunu anlamalı. Mesafelerin olmadığını anlamalı. Farkındalığını artırmalı. Hiçliğin lezzetini kana kana içmeli.**

İnsanlık selamete çıkacak. Sonuçlardan mesul değiliz ama yaptıklarımızdan ve amaçlarımızdan mesulüz. Kapasitemizin sınırları değil, var olanı ne denli verimli kullandığımızdır mesele.

Sonsuzluğun ve sınırsızlığın karşısında acizliğimizi fark edip hiçliğimizle yüzleşiyor, sahibimizin büyüklüğü karşısında şükrediyoruz. Hizmet etmek, herkese iyilikle muamele etmek esas olandır. Kişinin buna hazırlanması gelişmeyi ve yükselmeyi sağlar.

Aman dikkat! Gönül, mabedidir insanın, her önüne gelen buyur edilmez.

İnsanlar dost aramıyorlar, süfli duygularına köle arıyorlar.

İnsan aslında bir hiçtir. Kişinin kibirlenmesi abestir. Lazım olan kodları bilir ve şifreyi çözebilirse insan, ancak o zaman değerlenir. Şifreleri çözmek muhabbet ve hizmet anahtarıyla olur.

Birlik asıl olandır. Parçalar ona bağlıdır. Parçalar olmadan kurulan birlik hâli perişanlıktır. Birleştirilmeyen parçalar aslı iptal etmektir. Nefsine baktığında parçayı, Rabbine baktığında bütünü görmüş olursun.

Kim sadece Yaratan'la olursa dikkatini toplamış, kim de yaratılmış olana bakarsa dağıtmış olur.

Allah'ın sıfatlarını görmek de bir bütündür. Hazreti Musa, Musa'dan geçti, yani Musa'nın Musa'dan haberi yoktu. Sonra konuştu... Hâlbuki konuşan da konuşulan da Allah'tı.

Kendisine güç verilmemiş olsa Musa konuşabilir miydi?

Vakit kılıç gibidir, hükmüyle keser atar. Vakit geldiğinde beklenen vaktin o vakit olduğunu bilmiyorsan o zaman boşuna yaşamışsın demektir.

İnsan bütün kâinatın sahibinin kendisine sunduklarını fark etmeden, işaretleri takip etmeden, düşünmeden, şükretmeden gönlünü nasıl parlatabilir!

Hayatımız bir denge üzerinde sürüyor. Tüm dünya ve tüm kâinat. Kısaca sınırlarını asla tespit edemeyeceğimiz devasa kâinattan, hücrelerimizdeki hiyerarşiye kadar bu böyle.

İşte beni bu denli çok çalışmaya, üretmeye, koşturmaya iten bu "öz" dür.

Hukuk tahsili aldınız ve dünyanın pek çok ülkesinde halkları ve toplumları araştırdınız. Bu araştırmalarınız sizde ne gibi etkiler uyandırdı? Bu araştırmalarınızda karşılaştığınız ve bizler için de "öğrenildiğinde faydalı olacak" dediğiniz bir anekdotunuzu da dinlemek isteriz.

Yaşadığım dünyayı tanımak istedim. Seyahatlerimi bu amaçla yaptım. Farklı kültürleri, insanları, toplumları tanımak insanın kimyasını değiştiriyor. Müspet yönde tabii. Daha geniş, daha perspektifli bakabiliyorsunuz hayata. Empati yapabiliyor ve gani gönüllü oluyorsunuz. Hukuk mesleği de beni aynı şekilde çok besledi. Farklı hayatların en mahremlerinde seyahatler etmek, insan hikâyeleri biriktirmeme sebep oldu. Mısırda sokakta bir fîsebîlillâh (yoksul bir kişi) ile kaldırıma oturup ve hiç konuşmadan sadece gözlerimizin içine bakarak ve birbirimize muhabbet göstererek aynı ekmeği sokak ortasında bölüşerek yemenin lezzetini anlatmam mümkün değil.

Yazarlığınıza da değinmek isteriz... Bahadır Yenişehirlioğlu'na "Yaz!" dedirten olay ya da duygu nedir? Yazarken bilhassa dikkat ettiğiniz "şey"ler var mı? Bu "şey"leri seçerken özellikle neye dikkat edersiniz?

"OKU" emri bazı insanlarda bir süre sonra "YAZ" emrini peşi sıra getirir. Allah vergisi tabii.

Güçlü bir medeniyet inşasında romancılığın çok önemli bir yer tuttuğu tartışmasız bir gerçektir. Kültürel kodlarımızın bütün muazzamlığını objektif olarak tespit edip ve bugün ile harmanlayarak evrensel bir bakış açısıyla genç neslimize ve geleceğe aktarılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun için edebiyat ve onun en güçlü dalı olan romancılığın bu sebeple muazzam bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorum. Bu konudaki gelişmeler tam arzu ettiğimiz manada olmasa da giderek artan bir ivme ile yoluna devam ediyor. Aşk benim için bu konuda en güçlü anlatım aracım.

> **Yıllarca neslimize Kızıl Sultan olarak tanıtılmış olan Abdülhamid Han'ın gerçek değerini ortaya koymayı amaçlamış bu proje ile neslimize gerçekleri anlatmak, yapabileceğimiz en büyük hizmettir. Bu yarayı sarmak yolunda Abdülhamid Han'ın en sadık paşasını, can yoldaşını, Tahsin Paşa'yı yorumlamak benim için en büyük ödül.**

Ben romanlarımda bunun gayreti içerisindeyim. Beyaz Usta Siyah Çırak romanımda 12 Eylül; Kerime romanımda ezanın Türkçe okunduğu yıllar; Son Hasat romanımda şizofren bir nesil ve dönem; Aşk Cephesi romanımda Çanakkale; Aşk Çölü romanımda Yemen; Kanaviçe'de Tehcir Meselesi; Kara Güneş romanımda da 15 Temmuzun 40 yıl önce nasıl başladığı ve bu güne nasıl gelindiği romanlarımın kalbini oluşturur. Bu romanlarımın içinde "aşk" çok önemli bir yer tutar. Şunu da eklemek isterim ben salt tarih değil tarih perspektifinde insan ruhuna derinlemesine yolculuk yapan metinler yazıyorum. İnsanın keşfine dair ciddi tahliller ve hikâyeler karşınıza çıkıyor romanlarımda. Önemsediğim tek şey insanın gizemi ve ruh dünyası ve aşkı.

Küresel sömürü düzeninin bitmek tükenmek bilmeyen kötülüğü karşısında bizlerin yazarak yara sarması gerekiyor diye düşünüyorum.

Gelelim aktörlüğe... 7 Güzel Adam'da Sahaf İsmail Efendi, Sevda Kuşun Kanadı'nda Saatçi Hüsnü ve son olarak Payitaht Abdülhamid'de Tahsin Paşa rolleri ile insanların gönlüne taht kurdunuz. Bu rollerin de size öylesine verilmediği aşikâr. Sizi bu rollere, bu rolleri de size iten sebebi öğrenebilir miyiz?

Edebiyatçı bir sanatçıdır. Edebiyat bizâtihi sanatın kendisidir bile diyebiliriz. Sanatçı olmanın verdiği duygu yoğunluğundan yola çıkarak insanlara ulaşma aracı olarak aktörlüğün önemine inanıyorum. Şiar edindiğim "Yara açan değil yara saran olmak" düsturu burada da kendini gösteriyor. Bu yolun son derece etkili olduğunu düşünüyorum ve bunu kullanmanın bir sorumluluk olduğunun altını ciddi olarak çizmek istiyorum. Somut yaşam gerçeğini canlandırmayı hedefliyorum. Beni izleyenler, bir oyun değil gerçek bir yaşam kesiti ile karşılaşsınlar istiyorum. Bu ilke doğrultusunda seyirciye; izlediğini yaşamasını sağlamak, bir oyun içinde olduğunu unutturmak, gerçek bir olay seyrediyormuş duygusunu vermek istiyorum. Beni izleyende uyandırmayı amaçladığım estetik kaygılı gerçekliği yansıtmaya çalışıyorum. Gayet tabii; oluşturmaya çalıştığım bu gerçeklik algısının inandırıcı olması, benim yaşam gerçekliğime benzerliği ile doğru orantılı. Sahnelerimin sanki gerçekmiş gibi bir izlenim bırakmasında, perdede olanların gerçekten oluyormuş gibi algılanmasında bunun büyük bir enerji doğurduğuna inanıyorum. Alışılmış oyunculuk biçimine, sahnede kalıplaşmış konuşma ve davranış biçimlerine karşı çıkıyorum aslında. Oynadığım rollerin abartılmasını, alkış toplamak için alışılmış oyunculuk hilelerine başvurmayı şiddetle reddediyorum. İzlenen eserin, olup biten her şeyin seyirciler için inandırıcı olması için; oyunumda, rolümü, seyircinin kendini oyun kişisinin yerine koyabileceği ve duygularını paylaşabileceği sahicilikte olması olmazsa olmazım aslında. Bir aktör olarak birden parlayıp sönen esin anlarını önemsemiyorum, bütün parıltıları kontrol altında tutmanın önemine inanıyorum. Yazarlığımın ve bilinçaltı üretkenliğimin çok ciddi faydasını görüyorum. Aynı zamanda bir o kadar bilinçli ve doğru oyun çıkarmak derdindeyim; bunun ikisinin bir arada oluşması için düşünüyor, okuyor ve hissetmeye çalışıyorum. Entelektüel altyapımın bana ciddi katkıları oluyor. Doğru ve güzel şeylerle insanların karşısına çıkmanın onlarda var edilmiş olan yaraların sarılmasında ve şifa bulmalarında aracı olmanın büyük lezzetini yaşıyorum.

Oyunculuk yani aktörlük benim için muazzam bir yol ve bu yolun içinde bir yandan kendi menkıbemi yaşarken bir yandan da farklı menkıbelere yollarını bulmalarında ışık tutmanın hayırlı bir iş olduğuna canıgönülden inanıyorum.

Devam edelim... Osmanlı'nın belki de en "karartılan" dönemi son yıllarda aydınlanmaya ve haklımızca âdeta yeniden keşfedilmeye başlandı. Bunda medya yapımları ve özellikle sizin de yer aldığınız "Payitaht Abdülhamid" dizisi önemli rol oynuyor. Böyle bir projede yer almak Bahadır Yenişehirlioğlu'nda nasıl bir manevi atmosferin oluşmasına yol açıyor?

Böylesine büyük bir projenin önemli bir parçası olduğum için Allah'a şükrediyorum. Yıllarca neslimize Kızıl Sultan olarak tanıtılmış olan Abdülhamid Han'ın gerçek değerini ortaya koymayı amaçlamış bu proje ile neslimize gerçekleri anlatmak, yapabileceğimiz en büyük hizmettir. Bu yarayı sarmak yolunda Abdülhamid Han'ın en sadık paşasını, can yoldaşını, Tahsin Paşa'yı yorumlamak benim için en büyük ödül.

Bizlerle bu güzel söyleşiyi gerçekleştirdiğiniz için teşekkürlerimizi sunarken son olarak eklemek ya da söylemek istediklerinizi de dinlemek isteriz.

Allah merhametten, şefkatten, muhabbetten ayırmasın inşallah. Ben teşekkür ederim.

ÇAY

HALİME KARABULUT

Mahallenin kıraathanesinden bir ses yükselir: "Çaylar benden!". Başlar sesin geldiği yere yönelir. "Hayrola?" derken peşi sıra sıralanır sorular, adamın yaşı ve konumuna göre:

- "Çocuğun mu oldu?"
- "Terfi mi?"
- "Kız mı istedin?"

En güzel, en yeni heyecanların başlangıcını haber verir mahalle sakinlerine ısmarlanan çaylar. Çay müjdedir. Sevinci paylaşmaktır.

Kuşluk vaktinde kapısını çalar komşusunun; başı öne eğilmiş, beli bükülmüş. Yüzü asıktır, yüreği buruk... Neyin var demeye gerek duymadan içeri buyur edip oturturken komşusunu evin hanımı, sırtını sıvazlar: "Ben bir çay koyayım hele, dertleşiriz." der demez dertler dağılmaya başlamıştır bile. Çay tesellidir. Ocağa konulduğu an, dert sahibinin dertlerini paylaşmaya hazır demektir komşu, dost, ahbap. Çay, bardaklara döküldüğü an, dertli içini arkadaşına dökmüştür bile. Çay olgunluktur. Hayat tecrübesini kazanmak, dertlerle demlenmek demektir.

Yolda tesadüfen karşılaşan tanıdıklar, sevinçle kucaklarken birbirlerini, gözleri hemen çay içecek bir yer arar. "Gel bir çay içelim. Hem de iki lafın belini kırarız." diyerek en yakınlarında çay içebilecek bir yere otururlar. Bu yer çoğunlukla ev olur. "Hanım bak kim geldi, koy bir çay..." Çaylar içilir, en koyu sohbetler eşliğinde. Çay, sohbettir, muhabbettir. Çay umuttur. Çayla biten sohbetlerde memnuniyet vardır.

Vefa ve hatır damgasını vurmuştur çaylı saatlere. Çay ikram etmek, kıymet bilmektir.

Evimize misafir geldiğinde hemen mutfağa yöneliriz. "Ben çay koyayım geliyorum." der ve bardakları da tepsiye dizer öylece geçeriz misafirin yanına. Çay girizgâhtır sohbete, başlangıçtır. Kız isteme merasimlerinde önce çay ikram edilir. Sonuç olumlu olunca da kahve ile taçlandırılır. Çay muhabbetin, mutluluğun mukaddimesi, kahve ise hatimesidir.

EN GÜZEL ÇAY

Çay demlemek beceri ister. Ne çok ne de az, tam kararında koymak gerekir demi. Açık olursa, azar işitir demleyen. Koyu olursa da beğenilmez geri uzatılır çay, servis edene. Makbul olan çay, demi dibine çökmüş, iyice dinlenmiş, tavşankanı renginde ve ağız yakmayandır.

Çayın servis edilmesi de önemlidir tabi. Mutfaklarımızın baş tacıdır çay setleri. İnce belli bardakların olduğu setler en gözde olanlarıdır. Bir de kristal camdan olunca daha bir lezzetli olur yudumlanan çaylar. Porselen demlikler ve süzgeçli çaydanlıklar ile elektrikli semaverlerin olduğu çok seçenekli çay setleri her ailenin zevkine hitap etmektedir. Bazılarımızın favorisi ise çobanın yaktığı odun ateşinde, bakır çaydanlıkta demlenenidir. Yanında keçi peyniri ve yufka ekmeğiyle lezzetine doyum olmaz bir seremonidir, açık havada içilen çay.

İş yerlerinde enerji içeceğidir çay. Memurların teneffüsü, öğrencinin mazotu ve eğitimcilerin benzinidir adeta. Kuruma gelen misafire verilen değerdir. Odaya gelen misafire ihtiramdır. İkram edilmeyen çay cimriliğin, vurdumduymazlığın ve itibarsızlaştırmanın işareti kabul edilebilmektedir bazen. "Bir çay bile ısmarlamadı." denilerek üzüntülerini ifade etmektedir bir bardak çaydan mahrum bırakılanlar. Çay ikram etmemek, kişinin misafire olan kırgınlığının izharıdır. Çayın girmediği ortamlar soğuktur, mesafelidir.

"Bir çay bile..." derken insan, çayı küçümsemiyor. Kendisine değer verilmediğini dile getiriyor. Çay ikram etmek değer vermektir çünkü. Çay, dostluk ve samimiyettir. Çay kişiye duyulan sıcaklıktır ve sıcak içilir. 'Ice tea' çay kültürümüze yabancıdır. Sonradan gelmedir. Bireyselliğin ve resmi ortamların içeceğidir. İkram edilirken ki hitabı bile farklıdır. "Ice tea ister misin?"

Çay ikram etmemek, kişinin misafire olan kırgınlığının izharıdır. Çayın girmediği ortamlar soğuktur, mesafelidir. "Bir çay bile..." derken insan, çayı küçümsemiyor. Kendisine değer verilmediğini dile getiriyor. Çay ikram etmek değer vermektir çünkü.

Oysaki "Çayını nasıl arzu edersin, koyu-açık, şekerli-şekersiz?" denilir. Çay hiç istenmez mi? Kendini nasıl da sevdirmiş ve benimsetmiş bizlere, hanelerimizin mutluluk içeceği. Üstelik yaprak, kök ve çiçeklerinden demlenen içeceklerin genel adıyken; kırmızı çay, bu ismi sadece kendine hasretmiş bizim kültürümüzde. "Çay mı istersin yoksa bitki mi?" denilir. Sanki çay bitki değilmiş gibi. Bu da çaya bambaşka bir şahsiyet kazandırdığımızın işareti olsa gerek.

Çayın gün içinde içilme vakitleri vardır. Kahvaltıda demlik demlik tüketilir. İkindi vaktinde yanında atıştırmalıklarla küçük bir parti havasında geçer, çay saati. Akşam çayı, aile bireylerinin kavuşma, dinlenme ve muhabbet seremonisidir. Güne çay ile başlıyor ve çay ile bitiriyorsak, acı yok, acele yok, her şey yolunda demektir. Çay günün nabzını tutar. Ara ara kendini hatırlatan nazlı ve şımarık sevgili gibidir ya da evin kucaktan kucağa gezen, elden ele verilen çocuğu...

Çay, ilham verir yazara. Hele bir de doldurup ince belli bardağa, uzatan narin bir el olursa, gamı-kederi dağılır insanın. O zaman yazmak için çay, bahane olur.

Tarih ve doğa harikası IHLARA VADİSİ

SEHER MERİÇ

Ihlara Vadisi, Kapadokya bölgesinin en popüler yürüyüş rotalarından biridir. Müthiş doğası, vadi içine oyulmuş kiliseleri, Melendiz Çayı'nın büyüleyici görüntüsü ile Ihlara; inanılmaz güzellikte bir atmosfere sahiptir.

"Sabret, şükret ve seyret." dedim.

Şimdi bu da nereden çıktı diyeceksiniz. Anlatayım. Öğrencilerimle birlikte sohbet ederken, bana: "Hocam başarınızın sırrı ne, bu kadar farklı alanda nasıl çalışabiliyorsunuz?" diye sordular. Ben de onlara: "Aslında benim yaptığım bir şey yok. Ben Rabbim ne derse onu yapıyorum." dedim. Ve en sevdiğim surelerden biri olan İnşirah suresindeki bir ayeti okudum. "Bir işi bitirince, diğer bir işe başlayın!" diyordu Allah Teâlâ... Ve yazımın başında söylediğim cümleyi ekledim:

"Sabret, şükret ve seyret."

Ama elbet hep çalışmak olmaz. Biraz da dinlenmek, lakin dinlenirken yine bir şeyler öğrenmek gerekir... Tam yaz mevsimindeyiz. Havalar epey sıcak... İşte bu yüzden sizi bu ayki yazımla biraz serinletmek istiyorum. Aman yanlış anlaşılmasın; bu mevsimde, size buzlarla kaplı Antarktika'dan bahsetmeyeceğim. Ama yağmurun yani bereketin bol olduğu bir yolculuğumu anlatacağım.

Tannur'la telefonla konuştuktan sonra "Yok canım!" dedim kendi kendime. "Ne şemsiyesi! Bir yağmurluk alırım yeter." O bana ısrarla: "Yanına şemsiyeni al." demişti. Çantamı hazırlarken, küçük katlanır bir şemsiyeyi de sırf onun gönlü olsun diye, biraz da muzipliğine koydum.

Evet işte yola çıkmaya hazırdım şimdi. En son sanırım yedi sekiz sene evvel gitmiştim Ihlara Vadisi'ne... Madem otobüsteyim ve önümde yaklaşık dört saatlik bir yolculuk var. O zaman sizlere biraz ön bilgi vereyim. Ihlara Vadisi,

Kapadokya bölgesinin en popüler yürüyüş rotalarından biridir. Müthiş doğası, vadi içine oyulmuş kiliseleri, Melendiz Çayı'nın büyüleyici görüntüsü ile Ihlara; inanılmaz güzellikte bir atmosfere sahiptir. Aksaray ilimize on kilometre uzaklıktadır. Size tavsiyem, eğer buralara kadar gelmişseniz yakınlardaki yeraltı şehirlerini de görmenizdir. Yakınlarda, Derinkuyu ve Kaymaklı yeraltı şehirleri bulunuyor. Ihlara Vadisi 15 kilometre uzunluğunda. Çok eski çağlarda Hasan Dağı aktif bir yanardağ iken püskürttüğü lavların soğuması nedeniyle bölgede farklı bir kayaç yapısı oluşuyor. Zamanla oluşan çatlaklar, çöküntüler ve Melendiz Çayı'nın etkisiyle Ihlara Vadisi oluşuyor. Yüksekliği ise yer yer 70-100 metre arasında değişiyor. Standart gezi rotası Ihlara Köyü'nden başlayıp Belisırma Köyü'nde bitiyor ve mesafe 6 km kadar. Melendiz Çayı'nın her iki yakası yürüyüşe uygun olduğundan tüm yolu geri yürüyebilirsiniz veya Belisırma Köyü'nden vasıta ile Ihlara'ya geri gelebilirsiniz.

Yol boyunca etrafınızda öyle aman aman bir yeşillik görmü-

Fotoğraf: Seher Meriç

Ihlara Vadisi'ne gelmemiş olsanız bile vadiye inen bu meşhur merdivenleri mutlaka duymuşsunuzdur. Bizzat tek tek bütün basamakları saydık. Tamam, hazırsanız söyleyeyim; tamı tamına 380 basamak! Öyle hemen korkmayın ya da burada neden asansör yok demeyin lütfen. İnanın indiğinize ve çıktığınıza değecek.

Okuduğum kadarıyla vadi içerisinde 5 bin yerleşim yeri ve 100 kadar kilise bulunuyormuş eskiden. Ama günümüzde bunların çoğu ayakta değil.

yorsunuz. Onun yerine dümdüz bir ova ve daha yeni yeni filizlenen ekinler size eşlik ediyor. Yanımda oturan abla: "Ekinler için su gerek, inşallah bereketli yağmurlar gelir." diyerek benim kafamdan geçen sohbete birden katıldı. Ben de düşüncelerimden sıyrılıp "İnşallah abla..." dedim. Ama nereden bilebilirdim bu kadar yağmur yağacağını.

Çorum'dan gelen iki arkadaşımla Ihlara Vadisi'nde buluştuk. O sırada yavaş yavaş yağmur atıştırıyordu. Sırt çantalarımızı hazırlarken önce yukarıdan vadiye bakıyoruz. Burası gerçekten çok etkileyici... Girişteki bilet gişesinden geçmek için Müzekart'a ihtiyacınız var. Çıkışta dinlenmek için de bir çay salonu ve restoran bulunuyor.

Standart gezi rotası Ihlara Köyü'nden başlayıp Belisırma Köyü'nde bitiyor ve mesafe 6 km kadar. Melendiz Çayı'nın her iki yakası yürüyüşe uygun olduğundan tüm yolu geri yürüyebilirsiniz veya Belisırma Köyü'nden vasıta ile Ihlara'ya geri gelebilirsiniz.

Ihlara Vadisi ile ilgili bilgiler okuduğunuzda vadinin yüksekliği ve yürüyüş yolunun uzunluğu nedeniyle büyük ihtimalle gidip gitmeme konusunda aklınızda soru işaretleri oluşacak. Bu soru işaretlerini hemen silin çünkü vadiyi yukarıdan gördüğünüzde hemen aşağı inmek isteyecek, yürümeye devam ettikçe "Yol hiç bitmesin." diyeceksiniz.

Ihlara Vadisi'ne gelmemiş olsanız bile vadiye inen bu meşhur merdivenleri mutlaka duymuşsunuzdur. Bizzat tek tek bütün basamakları saydık. Tamam, hazırsanız söyleyeyim; tamı tamına 380 basamak! Öyle hemen korkmayın ya da burada neden asansör yok demeyin lütfen. İnanın indiğinize ve çıktığınıza değecek.

Merdivenden hem inenler hem çıkanlar var. Yavaş yavaş alçalarak vadinin tabanına kadar iniyoruz. Tam aşağıda detaylı ve epeyce büyük bir harita var. Ayrıca etraftaki tabelalar da gayet iyi. Okuduğum kadarıyla vadi içerisinde 5 bin yerleşim yeri ve 100 kadar kilise bulunuyormuş eskiden. Ama günümüzde bunların çoğu ayakta değil.

Biz daha sakin olduğunu düşündüğümüz sol taraftan yürümeye başlıyoruz. Hemen sağımızda Melendiz Çayı tabiri

caizse gürül gürül akıyor. Bizim gibi yürüyenler için dar bir patika var. Arada sırada durarak fotoğraf çekiyoruz. Ama çoğu zaman gözlerimizle çekmiş olduğumuz fotoğraflarımızı aklımıza kaydediyoruz. Hiçbirimiz konuşmuyoruz. İlk başta "Burası muhteşem bayıldım." diye kurduğumuz cümleler yerini sessizliğe bıraktı. Çünkü artık bu güzelliği anlatacak kelime bulamıyoruz. Bahar ayında olduğumuz için Melendiz Çayı en yüksek seviyesinde. Bir yandan koşarak akan Melendiz, bir yandan hızlanan yağmur sanki bir orkestra gibi uyum içindeler. Daha önceki gelişlerim hep yaz ayında olduğu için ilk defa Ihlara'yı böyle yemyeşil görüyordum.

İçimden "Çok şükür." dedim bir an. "Çok şükür sana ki, bana bu güzellikleri gösterdin Rabbim." Yağmurun iyiden iyiye hızlanmasından dolayı fotoğraf makinemi çantamın daha güvenli bir bölgesine aldım. Üzerimde yağmurluk ve zoraki aldığım şemsiye bile kâr etmiyordu. Ama inanın üçümüzün de umurunda değil bu. Yeşillikler içindeki patikada, çevremizdeki güzelliklerin etkisiyle sarhoş olmuş şekilde ilerliyoruz.

Vadinin cephelerinin görüntüsü çok ihtişamlı ve bazen de ürkütücü. Vadinin devasa yamaçlarının muazzam görüntüsüne hayran olmamak elde değil. Zaten bu ortam nedeniyle bu vadi önemli bir dinî merkez haline dönüşmüş. Eski zamanlarda korunaklı olması nedeniyle birçok topluluğun yaşadığı bu bölgede hemen her baktığınız

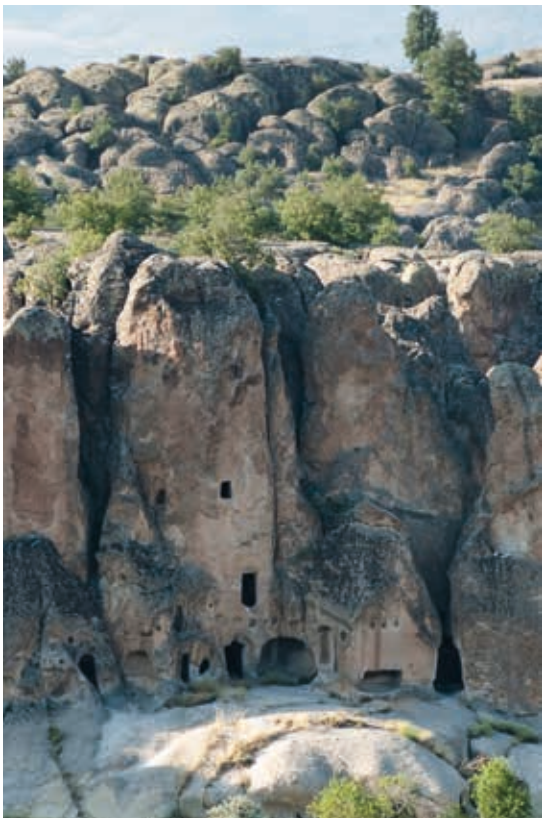

yönde insanların yaşam alanı olarak kullandığı oyuklar görebiliyorsunuz. Yağmurun bir anda şiddetini arttırmasıyla biz de kendimizi bu oyuklardan birinin içine atıyoruz.

"Ayy nasıl yürüyorsunuz o kadar yolu?" dediğinizi duyar gibiyim. Resmen yol bizi kendine çekiyor. Yolun büyük bölümü rahatlıkla yürünüyor ancak bazen yukarılardan kopan büyük kaya parçaları nedeniyle dar geçitlerden geçmek durumunda kalıyoruz. Hatta bir tanesiyle biz de dönüş yolunda karşılaştık. Geçilmesi güvenli olan yerler yeşil boya ile işaretlenmiş.

Birden karşımıza suyun yamacına yapılmış bu kamelya benzeri oturma yerleri çıkıyor. Yorulanlar burada dinlenirken çaylarını içip, gözlemelerini yiyebilirler... Ama biz yola devam ediyoruz. Artık suyun ortasındaki ağaç, suya doğru eğilen kaya gibi enteresan görüntüleri normal karşılamaya başladık.

Eski zamanlarda korunaklı olması nedeniyle birçok topluluğun yaşadığı bu bölgede hemen her baktığınız yönde insanların yaşam alanı olarak kullandığı oyuklar görebiliyorsunuz.

Buradan devam edince Belisırma Köyü'nden çıkıyorsunuz. Ya da isterseniz sizler de bizim gibi yaparak, geldiğiniz yere geri dönebilirsiniz. Yolun sonuna doğru gördüğümüz bir köprünün üzerinden karşı kıyıya geçtik. Dönüş için bu sefer diğer taraftan devam ettik... Yağmurdan sırıksıklam olsak da, Ihlara Vadisi'ni insanlardan uzak, özgürce gezebilmenin tadına sonuna kadar vardığımızı söyleyebilirim. Merdivenlere vardığımızda aslında hiçbirimiz bu masalsı yerden ayrılmak istemiyorduk... 380 merdiven basamağını çıkarken arada bir durup arkamıza bu masalsı vadiye bakmadan edemedik. Yukarı çıktığımızda da seyir terasından bir süre vadiyi yine seyrettik. Her iki tarafta yükselen heybetli kayalar ve onları birbirinden ayıran Melendiz Çayı bize sanki "Gitmeyin, kalın!" diyordu.

Ama akşam olmadan Derinkuyu ve Kaymaklı yeraltı şehirlerini de görmek istiyorduk. O yüzden istemeyerek de olsa, Ihlara Vadisi'nden ayrıldık...

Size önerim bu bölgeye düzenlenen iki ya da üç günlük turlara katılmanız. Bu sayede hem Kapadokya'yı, hem de Ihlara Vadisi'ni keyifli bir şekilde gezebilirsiniz... Aaa! Az kalsın unutuyordum... Baharda gidecekseniz şemsiyenizi almayı unutmayın.

İKİ KIZ KARDEŞİN KADER BİRLİĞİ

Rukıyye ve Ümmü Gülsüm

DOÇ. DR. AYŞE ESRA ŞAHYAR
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Mekke sokakları henüz nazil olan bir sûrenin tesiriyle kaynıyordu. Neredeyse her evde "Ebû Leheb kahrolsun. Kahroldu da..." ayetleri okunmaktaydı.

Parlak ve öfkelenince al al olan yüzü sebebiyle "Ebû Leheb" lakabı almış bu adam, Peygamberimizin amcasıydı. İslam'a davet emri gelinceye kadar Peygamberimizi sever ve desteklerdi. Resûl-i Ekrem de sevgili kızları Rukıyye ve Ümmü Gülsüm'ü Ebû Leheb'in oğulları Utbe ve Uteybe ile nişanlamıştı. Amca yeğen arasındaki kan bağı, evlatları vasıtasıyla evlilik bağı ile de güçlenecekti.

İşte o günlerde Allah Teâlâ, Sevgili Peygamberine "Bundan böyle en yakın akrabalarını uyar." (Şuara, 26/214.) ayetini vahyetti. Resûl-i Ekrem, tüm akrabalarını Safa tepesine topladı ve onları İslam'a davet etti. O sırada Ebû Leheb öfkeyle öne atıldı:

-"Allah kahretsin seni! Bizi bunun için mi topladın?" diye haykırdı. Alev alev yüzüyle tüm akrabaları arasında yeğenini azarlıyordu. Ve o günden sonra Hz. Muhammed'e daha çok yüklenmeye başladı. Karısı Ümmü Cemil ile birlikte Peygamberimizin yürüdüğü yollara pislik atacak kadar ileri gitti. Ve nihayet bu azılı İslam düşmanının akıbetini anlatan Tebbet Sûresi nazil oldu:

"Ebû Leheb kahrolsun. Kahroldu da... Malı ve kazandıkları ona fayda sağlamadı. O alevli bir ateşe atılacaktır. Hanımı da boynunda hurma lifinden bir iple odun taşıyıcısıdır."

Rukıyye ve Ümmü Gülsüm kardeşler, artık Ebû Leheb'in çocukları ile bir aile bağı kuramayacaklarını anladılar. Sûrenin nüzulü ile Ebû Leheb ve karısı da oğullarına baskı yapmaya başlamışlardı. İki kız kardeş nişanlılarından ayrıldılar. Zira dinî bağlar akrabalık bağlarından çok daha üstündü.

Resûl-i Ekrem bazı akrabaları tarafından yalnızlığa itildiyse de ona destek olan, canları pahasına İslam davasına sahip çıkan Müslümanlar vardı etrafında... İşte o zorlu günlerde ilk Müslümanlardan, hayâ timsali bir sahâbî, Hz. Osman, Peygamber Efendimize gelerek kızı Rukıyye'ye talip oldu. Resûlullah, sevgili kızını bu kıymetli damat adayı ile evlendirmekte hiç tereddüt etmedi. Hz. Osman, Resûlullah'a damat olmanın tarifi imkânsız mutluluğu içindeydi.

> **Hicretin dokuzuncu** senesinde Resûlullah **yine bir evlat acısı** ile sınandı. Hz. **Osman ise ikinci** kez eşini kaybetti: **Ümmü Gülsüm tıpkı** Rukıyye gibi henüz **yirmili yaşlarında** bu dünyaya **veda etmişti.** O da Rukıyye **gibi Medine'de** Cennetü'l-baki **kabristanlığına** defnedildi.

Mekkelilerin Müslümanlar üzerindeki baskı ve eziyetleri gün geçtikçe artıyor, dayanılmaz bir hâl alıyordu. Resûl-i Ekrem, Hz. Osman'ın ve kızı Rukıyye'nin Habeşistan'a hicret etmelerini istedi. Hicretin beşinci senesinde Osman ve Rukıyye ilk kafile ile beraber Habeşistan yollarına düştüler. Resûlullah'ı, doğup büyüdükleri ve vahyin merkezi olan Mekke'yi geride bırakmak hiç kolay değildi. Bir süreliğine de olsa Habeş topraklarına sığındılar. Ancak çok geçmeden Rukıyye ve Osman bazı muhacirler ile birlikte Mekke'ye, Resûlullah'ın yanına döndüler. Artık onları yeni bir hicret yolculuğu beklemekteydi: Medine halkı kapılarını Müslümanlara açmıştı.

Rukıyye için Medine günleri de uzun sürmeyecekti, Müslümanların Bedir Savaşına hazırlandıkları günlerde ağır bir hastalığa yakalandı. Hz. Osman sevgili eşi Rukıyye için üzülüyor, onu kaybetme korkusu ile kavruluyordu. Gönlü bir yandan Resûlullah ile Bedir Gazvesi'ne katılmayı arzuluyor bir yandan da

O zorlu günlerde ilk Müslümanlardan, hayâ timsali bir sahâbî, Hz. Osman, Peygamber Efendimize gelerek kızı Rukıyye'ye talip oldu. Resûlullah, sevgili kızını bu kıymetli damat adayı ile evlendirmekte hiç tereddüt etmedi. Hz. Osman, Resûlullah'a damat olmanın tarifi imkânsız mutluluğu içindeydi.

Rukıyye'nin başından ayrılamıyordu. Allah Resûlü, Osman'a Rukıyye'nin yanında kalmasını söyledi. Aslında Peygamber Efendimizin bu yönlendirmesi Müslüman hayatında aile bağlarının önemini anlamak için oldukça kıymetli bir örnektir. Bir yanda Bedir bir yanda hasta bir eş... Nerede yer almalı? Hasta ve bakıma muhtaç eş, Bedir'e tercih edilmişti.

Müslümanlar Bedir'de büyük bir zafer kazandılar. Ancak Bedir, zafer coşkusunu yaşarken Medine derin bir hüzün yaşamaktaydı: Osman (r.a.), Peygamber kızı bir eş kaybetmişti. Resûlullah, Medine'ye ulaştığında sevgili kızı Rukıyye çoktan defnedilmişti bile. Allah Resûlü Mekke'de kaybettiği iki erkek evlattan sonra şimdi de Medine'de sevgili kızı Rukıyye'nin ölümü ile sınanmaktaydı. Bir peygamber, sabretmekten başka ne yapabilirdi: İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn.

Rukıyye'nin vefatı ile Hz. Osman, Peygamber Efendimiz'e damat olma mutluluğunu da kaybetmişti. Resûl-i Ekrem, Osman'ın derin üzüntüsünün farkındaydı. Ve ona dünyaları bahşedecek bir teklif götürdü: Diğer kızı Ümmü Gülsüm'ü Osman'la evlendirdi. Böylece Hz. Osman, ikinci kez Resûlullah ile akrabalık bağı kurdu. Peygamber ailesine iki kez damat olduğu için Hz. Osman "Zi'n-nûreyn/iki nurlu" lakabı aldı bu evlilikle. Peygamberin göz nuru, iki kıymetli kızı ile evlenmiş olmak Hz. Osman için büyük bir faziletti.

Hicretin dokuzuncu senesinde Resûlullah yine bir evlat acısı ile sınandı. Hz. Osman ise ikinci kez eşini kaybetti: Ümmü Gülsüm tıpkı Rukıyye gibi henüz yirmili yaşlarında bu dünyaya veda etmişti. O da Rukıyye gibi Medine'de Cennetü'l-baki kabristanlığına defnedildi.

Ümmü Gülsüm defnedilirken Resûlullah ashabına dönmüş, sabır timsali bir baba olarak Tâhâ Sûresi'nden bir ayet okuyordu:

"Sizi topraktan yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir defa daha sizi oradan çıkaracağız."(Tâhâ, 20/55.)

Altın Çocukların Ülkesi: **GANA**

SALİHA DİLMAÇ

Hayatımda Türkiye benim için olmazsa olmazdır, ikinci memleketimdir. Türkiye'nin İslam âlemi içinde hem gelişme bakımından hem de insanî ilişkiler bakımından örnek bir ülke olduğunu düşünüyorum. Türkiye'de görüp de ülkemde olmasını istedim çok şey var.

Abdul Wahid Abubakar

Gana Cumhuriyeti; Batı Afrika'da Fildişi Sahili, Burkina Faso ve Togo'ya komşu, Gine Körfezi'nin kuzeyinde yer alan bir ülke. Eski koloni sahibi Birleşik Krallık, Gana'ya ülkede bulunan altın yataklarından dolayı "Altın Sahili" ismini vermiş. Bu ayki misafirimiz ise Gana'nın umut dolu insanlarından biri olan Abdul Wahid Abubakar.

"Abubakar, Türkiye'de Ebu Bekir olarak biliniyor." diye kendini tanıtmaya başlıyor Abdul Wahid. "Abubakar aslında babamın ismi. Soy isim olarak bizde babanın ismi kullanılır. Aslen Ganalı şahsen Kayseriliyim. Kayseri'de Türkiye Diyanet Vakfı bursu ile Mustafa Germirli Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde dört sene okudum. Şimdi Gazi Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümü son sınıf öğrencisiyim."

Gana'dan esen rüzgârlar onu ülkemize getirmiş. "Türkiye" adını ilk ne zaman duyduğunu, rüzgârın nasıl estiğini anlatıyor:

"Türkiye ismini ilk defa 2002 Dünya Kupası'nda duymuştum. Türk Bayrağı üzerindeki ay ve yıldızdan dolayı Müslüman bir ülke olduğunu düşünmüştüm. Nitekim de öyle elhamdülillah. O sene güzel bir performans sergiledi A Milli Takım. Biz de Müslüman olarak Türkiye'yi tutuyorduk. Aklımdan hiç geçmezdi bir gün Türkiye'ye öğrenci olarak geleceğim...

Ortaokuldan mezun olup sınav sonuçlarının açıklanmasını beklerken okulumuza

haber geldi. Türkiye'de önce lise sonra üniversitede burslu olarak dini eğitim ve özellikle fen eğitimi almak isteyen öğrencilere sınav yapılacağı duyuruldu. Şehrimde Doktor Jibril diye biri vardı -Allah rahmet eylesin- Türkiye'de tıp okumuş. Sonra dönüp ülkemizde doktorluk yapmış. Hem Müslümanlar hem de gayrimüslimler tarafından takdir edilen biriydi. Ben şahsen tanımadım ama çok iyi bir doktor ve insan olduğu söyleniyordu. Vefatına milletçe üzülmüştük. Ailem, Doktor Jibril'i her açıdan örnek almamı istedi ve beni Türkiye'de eğitim görmem için teşvik etti."

Jibril Doktor'a rahmet okuyarak ve şükran duyarak devam ediyoruz konuşmamıza. Bize yaşadığı şehri, insanlarını ve Gana'yı anlatmasını istiyoruz Abdul Wahid'den.

"Ülkem çok partili anayasal demokrasi sistemine sahip demokratik bir ülkedir. Nüfusu 30 milyon civarındadır. Müslüman nüfusun oranı %20'den daha az görünse de gerçekte daha fazla olduğunu kanaatindeyim.

Ben, Kumasi şehrinden geliyorum. Kumasi, Gana'nın güney bölgesinde Kumasi Metropolitan Yönetimi ve Ashanti Bölgesi'nde bulunan bir şehirdir. Kumasi, Gana'nın en kalabalık ve en hareketli ikinci şehridir. Gana'nın çok önemli ve tarihi merkezlerinden günümüzde hâlâ eski geleneklerin diri tutulduğu şehirlerden biridir.

Gana'da kabilecilik var. Kabilelerin de kendilerine ait özel günleri veya festivalleri oluyor. Gayrimüslimlerin de inançlarına göre bayramları veya kutlamaları var. Müslümanlar olarak yılda iki bayramımız var. Yerel tabirimizle "Küçük Bayram" ve "Büyük Bayram." Küçük bayramımız Ramazan Bayramı, büyük bayramımız ise Kurban Bayramı'dır.

Farklı inançlar ve kabilelerden oluşan bir toplum olarak sosyal ilişkilerimizi diri tutmak için bayramlarda hediyeleşmemiz olur. Müslümanlar ve gayrimüslimler bayramlarda pişirdikleri yemeklerden komşularına ikramda bulunurlar. Müslümanlar olarak helal-haram gıdaya çok dikkat ederiz. Bu yüzden gayrimüslimler özellikle bayramlarda hayvanlarını Müslümanlara kestirir, çünkü Müslümanların kesmediği bir hayvanı yemediğimizi biliyorlar ve bu konuda elhamdülillah sorunumuz yok onlarla. Yine bayramlarda büyükler ziyaret edilir, fakat el öpme olayı bizde yok."

Abdul Wahid'in söylediklerivle insanın kalbi ısınıyor. Alevî, Sünnî ve Hıristiyanların bir arada yıllarca birlikte yaşadığı İskenderun geliyor aklıma. Barış içinde yaşayan, sokakta oynayan çocuğunu yemek için çağırırken komşusunun çocuğunu da sofrasına davet eden, dini ne olursa olsun ayrım yapmayan o güzel insanlar geçiyor resim gibi, gözlerimden. Paskalya Bayramı'nda boyadığı yumurtalardan komşusuna da veren, iftar sofralarında komşularına eşlik eden Hıristiyanlar; Müslümanlar oruçluyken yanlarında yemek yemeyen, su içmeyen gayrimüslimler esiyor gönlüme. İnsan her yerde insan. Gana'da da, Kutuplarda da, İskenderun'da da... Vatandaşlar olarak bütünleşmemizin çok önemli olduğu günlerde insanın kalbini umutla, aşkla, heyecanla attıran güzel insanlarımız var bizim de.

Gana Bayrağı; yeşil, sarı ve kırmızı renklerinden oluşuyor. Yeşil, hiç solmayan ormanları; sarı, Gana'da önemli miktarda mevcut olan altını ve kırmızı rengi ise bağımsızlık döneminde dökülen kanları sembolize ediyor.

Müslümanlar ve gayrimüslimler bayramlarda pişirdikleri yemeklerden komşularına ikramda bulunurlar. Müslümanlar olarak helal-haram gıdaya çok dikkat ederiz. Bu yüzden gayrimüslimler özellikle bayramlarda hayvanlarını Müslümanlara kestirir, çünkü Müslümanların kesmediği bir hayvanı yemediğimizi biliyorlar ve bu konuda elhamdülillah sorunumuz yok onlarla.

Abdul Wahid Türkiye'ye ilk geldiğinde neler yaşadığını heyecanla anlatmaya başlıyor.

"Türkiye'ye ilk geldiğimde farklı olan şey hava şartlarıydı. Aralık ayının bitmesine 2-3 gün kala geldim. Malum kışın ortasında hava çok soğuktu ve üzerimde kışlık yoktu, çünkü kış mevsiminin ne olduğunu o gün yaşayarak öğrendim. İstanbul'daki havalimanına indiğimizde 4 kişiydik. İstanbul'dan Kayseri'ye 12 saatlik otobüs yolculuğu yapacaktık. Hayatımda bu kadar uzun bir yolculuğa çıkmamıştım daha önce. Hatta Gana'dan İstanbul'a kadar olan yolculuğumuz uçakla bu kadar sürmemişti. İşin kötüsü biz en fazla bir saatlik yolumuz var diye düşünüyorduk.

İstanbul-Kayseri yolculuğu esnasında unutmadığım bir olay yaşadık. Her 3-4 saatte bir otobüsler mola veriyordu.

Biz otobüsten hiç inmedik. Dil yok, para yok. Hiç bir şey bilmiyorduk. Bizimle birlikte otobüste olan bir teyze vardı. Sanırım bizim durumumuzu anlamış. Bir sonraki molada otobüse elinde poşetle gelip, poşeti benim koltuğumun önüne bıraktı. Hiç bir şey demeden geçti koltuğuna. Poşeti açtığımda içinde içecek ve yiyecekler vardı. Arkadaşlarla paylaştık, öylece karnımızı doyurmuş olduk. Fakat ona teşekkür bile edemedik çünkü ne o bizim dilimizden anlıyordu ne de biz onun dilinden anlıyorduk. Daha sonra yaşadığımız iyilikler oldu burada, fakat onunkini asla unutmadım ve unutmayacağım. Şimdi her nerdeyse Allah ondan razı olsun."

İyilik halka halka yayılır. Kimi zaman yapılan iyilikler bir görev, bir yük olur insanın üstüne. Kimi zaman iyilik yaptığınıza pişman olursunuz. İşte bu durumlarda hatırlanması gereken şey aslında bir iyilik halkası oluşturduğunuzdur. Etrafımızdaki insanlardan bihaber kendi hayatımıza devam etmek en kolayıdır her zaman ancak insan bir anlam için gelmiştir dünyaya. Hayatın anlamı insan olabilmektir. Ah sevgili teyzeciğim; sen ne kadar şanslısın, ne kadar da tatlısın. Şimdi neredesin kim bilir ama iyilik halkasına eklediğin tek bir halka taaa Afrika kıtasına ulaştı. Oradan kim bilir daha nerelere ulaşacak. Bir poşet yiyecek, kim bilir daha kaç insanı doyuracak, kaç gönlü yumuşatacak?

"Uzun senedir burada öğrencilik yapan biri olarak çok sevdim Türkiye'yi. Hayatımın bir parçası oldu, çünkü gençliğimi burada yaşıyorum. Hayatımda Türkiye benim için olmazsa olmazdır, ikinci memleketimdir. Türkiye'nin İslam âlemi içinde hem gelişme bakımından hem de insanî ilişkiler bakımından örnek bir ülke olduğunu düşünüyorum. Türkiye'de görüp de ülkemde olmasını istedim çok şey var. Birincisi vatan sevgisi. Yıllardan beri Batı'dan çektiklerimize rağmen hâlâ onlara karşı hayranlık duymamamız gerektiğini düşünüyorum. Kendi değerlerimizin farkında olup, ülkemizin kalkınması için daha çok çalışmamız gerektiği kanaatindeyim. Bir diğeri ise ümmet bilinci. Türkiye kadar ümmetin derdiyle dertlenen başka bir ülke görmedim."

Sonra duruyor ve söyleyip söylememek arasında tereddüde düşüyor Abdul Wahid. Eleştirmek için değil de, uyarmak için söylüyor.

Gana deyince akla ilk gelen şeylerden biri altındır. Halk olarak bu zenginlikten neredeyse hiç faydalanamıyoruz, bazı kabile reisleri ve siyasi anlamda bir yerlere gelen insanlar hariç. Hatta altın çıkarılan bir şehrimiz var. Orayı ziyaret etme imkânım oldu. Halk perişan durumda.

"Ülkemizdeki bayram havasını buraya taşımak isterim. Bayram namazını kılana kadar olan süreyi demek istedim. Biz bayram sabahı tekbirlerle evimizden çıkıp, namaz kılınacak alana gideriz. Herkes bayramlığını giyip o şekilde araziye gider, namazlar açık alanda kılınır genelde. Baktığınızda rengârenk bir bayram sevinci yaşandığını görürsünüz. Maalesef burada gördüğüm kadarıyla bayram namazına bu heyecanla gidilmiyor. Bir damat düğünde giyim kuşamına ne kadar dikkat ediyorsa, biz de bayramda o şekilde dikkat ediyoruz. Bayramları heyecanla bekliyoruz."

Gana halkının evden çıkarak namaz kılacakları alana yürürken söyledikleri "Allahüekber" nidalarını duyuyorum. O coşku dalgası; gülen yüzler, gülen gözler, kalplerle söylenen tekbirlerle bir bayram sabahı hayal ediyorum. Allah; ekberdir, o kaybettiğimiz heyecanı yeniden yaşatsın diye dua ediyorum.

"Türkiye ile Gana arasındaki ilişkiler son zamanlarda güçlenmeye başladı. Eskiden Gana'da Türkiye Elçiliği yoktu, doğrudan uçak da yoktu. Şimdi ise Büyükelçilik, her gün giden uçak var, yatırımlar başladı. Bu ilişkilerin geliştirilebilmesi için hem Gana hem de Türkiye'yi iyi bilen benim gibi insanlara daha çok görev düşüyor. Bu iki ülke arasında sağlam köprü oluşturmamız gerekiyor. İnşallah bu konuda elimizden geleni yapacağız."

Abdul Wahid şimdi gurbette. Bir gün ülkesine dönecek ve ülkesi için çalışacak. Bir inşaat

mühendisi adayı olarak neler yapmayı planladığını ve bu konuda kimleri örnek aldığı sorulduğunda şöyle cevap veriyor:

"Elbette ülkeme döndüğümde ülkemizin kalkınması için teknik anlamda elimden geldiğince katkıda bulunmaya çalışacağım inşallah. Daha çok sosyal yardımlarda bulunmak istiyorum. Ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginliklerine rağmen bu durumda olması hakikaten zoruma gidiyor. Bilinçlendirme konusunda bana çok iş düştüğünü düşünüyorum. Bunu yaparken Türkiye'den aldığım örneklerden biri ise Erbakan Hoca'dır. Siyasetle pek ilgim yok. Cumhurbaşkanı olmak gibi de bir hayalim de yok ama karınca misali bu konuda durmadan çalışacağım. En çok da Malcom X yolunda gitmek isterim inşallah. Afrika'nın en çok ihtiyaç olduğu şey balık yemeyi değil balık tutmayı öğrenmektir. İnşallah bir balıkçı olarak Gana'ya dönmek istiyorum."

Ve gülümseyerek ekliyor:

"Karadeniz hamsisini de çok severim bu arada!"

Gana Bayrağı; yeşil, sarı ve kırmızı renklerinden oluşuyor. Yeşil, hiç solmayan ormanları; sarı, Gana'da önemli miktarda mevcut olan altını ve kırmızı rengi ise bağımsızlık döneminde dökülen kanları sembolize ediyor. Bağımsızlıklarını nasıl kazandıklarını soruyorum.

Elbette ülkeme döndüğümde ülkemizin kalkınması için teknik anlamda elimden geldiğince katkıda bulunmaya çalışacağım inşallah. Daha çok sosyal yardımlarda bulunmak istiyorum. Ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginliklerine rağmen bu durumda olması hakikaten zoruma gidiyor.

"Bizim bağımsızlığımızı kazanmamız bir Çanakkale değildi. Fizikî anlamda fazla çatışmalarımız olmadı. En çok diplomatik anlamda mücadele verdik. Bağımsızlıktan önceki dönemlerde elbette kolonyal liderlerle çatışmalar oldu zaman zaman. Fakat Gana Milleti olarak değil de daha çok kabilelerle oldu. Gana ya da Ganalı diye bir ırk yok zaten. Bağımsızlık hareketini "The Big Six" (Büyük 6) dediğimiz grup üstlendi. Grubun başında da Dr. Kwame Nkurmah vardı. Nkurmah'ın şöyle meşhur bir sözü vardı: "Gana'nın tek başına bağımsızlığı kazanması bir şey ifade etmez. Ta ki bütün Afrika ülkelerinin de bağımsız olmalarına dek." Bağımsızlığımızı kazandıktan sonra diğer ülkeler için bir bağımsızlık kampanyası başladı. Afrika ülkelerinin kaynaşmaları için çalışıldı. Hatta Nkurmah'ın eşi de Mısırlıydı. Maalesef Nkurmah başka bir ülkedeyken, bu birlik ve beraberlik mücadelesi fazla sürmeden ona darbe yapıldı."

Eski koloni sahibi Birleşik Krallık, Gana'ya zengin altın madenlerinden dolayı "Altın Sahili" ismini vermiş. Gana halkı ise bu zengin altın yataklarının sağlayabileceği imkânlardan yeterince yararlanamıyor. Abdul Wahid bu konu açıldığında hüzünle konuşuyor.

"Gana deyince akla ilk gelen şeylerden biri altındır. Halk olarak bu zenginlikten neredeyse hiç faydalanamıyoruz, bazı kabile reisleri ve siyasi anlamda bir yerlere gelen insanlar hariç. Hatta altın çıkarılan bir şehrimiz var. Orayı ziyaret etme imkânım oldu. Halk perişan durumda. Keşke altın çıkarılmasaydı. İnsanlar çok düşük maaşlarla çalıştırılıyor. Altın çıkarılırken de arsaya zarar veren kimyasal maddeler kullanılıyor. En büyük sıkıntılardan biri de içme sularımız ve nehirlerimizin zarar görmeleridir. Bütün bunlara rağmen maalesef kolonyal dönemin etkileri hâlâ sürüyor. Bunun en büyük göstergesi resmi dilimizin İngilizce olmasıdır. Gençler arasında "ne kadar İngilizce biliyorsan o kadar medenisin" algısı var maalesef."

İşte biz, böyle dertleştik Abdul Wahid'le. İçtenlikle cevap verdi sorulan sorulara. O da biliyordu ki; Türkiye, altın bir sahil değil, altın çocuklar görmüştü Gana'da. O altın çocuklardan biriydi Abdul Wahid; dünyanın tüm mücevherlerinden çok daha değerliydi umut vaat eden bir çocuk...

Bir ayda yabancı

HASAN KARACA

Hiç fark etmemişim ama çevremde herkes yabancı dil öğreniyormuş. Hem de kimsenin bilmediği çok özel bir yöntemle. En azından internette gezinirken denk geldiğim bir site bunu iddia ediyor. Yok, yabancı dil öğrenmek istediğimden değil. Elbette şimdi Dante'yi İtalyancadan, Hugo'yu Fransızcadan, İbn Sînâ'yı Arapçadan okumak güzel ve aynı zamanda havalı olurdu. Fakat Sefiller'i okumak için birkaç yılımı Fransızca'ya harcamaya değer mi? Hele de çevirisi varken. Şimdi çevirisi çok kötü diyenler çıkabilir. Fakat ben o çeviriden daha iyi bir Fransızca bilgisine kaç yılda ulaşırım acaba? Oturup bunun hesabını çıkarmadım tabii. Ta ki o sıcak ve bunaltıcı akşam, dünyada ne olup bittiğini ilgisiz sitelerde bulmaya çalışırken bir yazı bana herhangi bir dili otuz günde öğrenebileceğimi söyleyene kadar. Normalde bu tarz reklamlara itibar etmem. Fakat o gün ettim. Belki de bir önce okuduğum haber eğitimle ilgili olduğundandır, bilmiyorum. Yani oradan oraya gezinirken bir de iki ayda yabancı dil öğrenen bir vatandaşın haberine rastladım. Muteber gazetede, ciddi ciddi haber olarak yer almış biri. Aynı şekilde kısa sürede -ama daha cömert, iki ayda- dil öğretebileceğini iddia eden biri. Tabii bu vatandaşların

hiçbiri bize bir veya iki ayda hangi düzeyde yabancı dil öğreteceklerini söylemiyorlar. A1 düzeyi mi B1'mi? Mesela acaba kaçıncı günde Hegel'in fenomenolojisini okuyacak düzeye geleceğim? Çünkü buna gerçekten değerdi, çünkü o eserin hakikaten iyi bir Türkçe çevirisi yok.

Özetle, o siteye girdim. Bu tür siteleri bilirsiniz, size bir yığın laf kalabalığı sunarlar. Mesela bu yöntemle gelen başarı hikâyelerinden, bilmem kaç dil bilen insanlardan, beynin çalışma yöntemlerinden bahsederler. Sitedeki bilgileri okuduktan hemen sonra aklınızda hiçbir bilgi bırakmayan metinler bunlar. Sayfanın en altında ise bu muhteşem eğitim seti için bir sipariş linki yer alır. Ona tıklarsanız -ki ben yaptım- bu kez yalnızca bu güne özel ve ertesi gün sona erecek indirim kampanyası fırsatı karşınıza çıkar. Oysa bu kampanya her gün devam ediyor ve her gün kampanyanın son günü. Evet, hiç güven uyandırıcı değil.

Fakat şehir merkezinde de birçok mağaza, vitrininde daima indirim ve son indirim ya da -otuz günde öğrenilmiş İngilizceyle- 'sale' yazılarını yılın her günü halka dayatıyor. İndirimin inandırıcı olmaması, yöntemin kötü olması anlamına gelmeyebilir, diyerek sitede biraz daha gezindim. Ne de olsa beğenmediğim takdirde paramın "sorgusuz sualsiz iade edileceği" söyleniyordu. Fakat paramı acaba kim iade edecek? Sitede herhangi bir isim, adres, şirket adı veya en azından bir telefon numarası veya e-mail adresi yer almıyor. Yani paramın iade edilmesi için başvuracağım herhangi bir yer yok. Set hakkında soru soracağım bir iletişim bilgisi olmadığı gibi. Yalnızca bir pazarlama müdürünün takdim yazısı var. İmzası da var fakat okunaklı değil. Yani adını öğrenemiyorsunuz. Fotoğrafı da var elbette. Fakat internetten alınmış bir fotoğraf. Yani aynı fotoğrafa birçok başka şirkette ve sitede rastlayabilirsiniz. Özetle, ürünü kimden aldığınızı asla öğrenemiyorsunuz. Tam olarak ne aldığınızı da öğrenemiyorsunuz bu arada. Çünkü yalnızca ürünün kapak fotoğrafı ürün hakkında fikir vermez.

Yani aslında var olmayan biri size var olduğunu bilmediğiniz bir ürünle mümkün olmasına inanmakta zorlandığınız bir yöntem satmaya çalışıyor. Her şey bir yana, acaba diyorum bu kadar belirsiz bir teklif için para harcayan bir insan prensipte herhangi bir sürede herhangi bir dili öğrenebilir mi?

Risk taşıyan durumlar

Şeker **Yüksek tansiyon** **Obezite** **İleri yaş** **Ailede böbrek hastalığı** **Kalp-damar hastalıkları**

BÖBREKLERİMİZİ Nasıl koruyalım?

DOÇ. DR. MUKADDER AYŞE BİLGİÇ
İç Hastalıkları / Nefroloji

Kronik böbrek hastalığı, görülme sıklığı giderek artan âdeta tüm dünyada salgın hâlini almış önemli bir halk sağlığı problemidir. Tüm dünyada erişkinlerin yaklaşık %10'unda böbrek hastalığı bulunduğu tahmin edilmektedir. Türk Nefroloji Derneği'nin gerçekleştirdiği çalışmalar sonucu ülkemizde de her 7 kişiden birinin, kronik böbrek hastası olduğu görülmüştür.

Sinsi seyreden bir hastalık olması nedeniyle düzenli tarama yapılmadıkça erken evrelerde teşhisi zordur. On hastadan sadece biri hastalığının farkındadır. Farkındalığın düşük olması nedeniyle, hastalığın son dönemlerinde tanı konulması hiç de nadir değildir. Kronik böbrek hastalığının önemi, görülme sıklığında artışın yanında sinsi seyreden ilerleyici bir hastalık olmasından da kaynaklanmaktadır. Çünkü son dönem hastalık geliştikten sonra hastaların yaşamını sürdürebilmesi için maddi ve manevi maliyeti yüksek olan diyaliz ve böbrek nakli tedavilerinin uygulanması gerekir. Ülkemiz sağlık bütçesinin %5'inden fazlası bu hastalar için harcanmaktadır. Yüksek maliyet oranları ve hayat kalitesinin düşmesi, bu hastaların aile ve sosyal yaşamlarını olumsuz etkilemektedir.

Esasında kronik böbrek hastalığı basit ve ucuz kan ve idrar testleri ile kolayca teşhis edilebilir. Erken dönemde saptandığında hem altta yatan veya eşlik eden hastalıklara yönelik tedavi ile hem de böbrek hastalığına özgü genel yöntemler ile ilerlemesi önlenebilir veya geciktirilebilir. Bir önceki basamak olarak, riskli bireylere yönelik etkili tarama ve tedavi ile hastalığın gelişimi önlenebilir.

Kronik böbrek hastalığının istenmeyen sonuçlarını engellemenin en etkili yolu hastalığın tedavisinden ziyade önlenmesine dayalı toplumsal bir bilinçlenmenin sağlanmasıdır. Bu açıdan sağlıklı yaşam tarzı değişikliklerinin toplum tarafından benimsenmesi ve hayata geçirilmesi hastalığın büyük oranda kontrolünü sağlayacaktır.

Hastalığın ilerlemesinin durdurulması için neler yapılmalı?

- **Kan basıncının kontrolü:** Kan basıncı yüksekliği, böbrek yetmezliğine yol açabileceği gibi hipertansiyon, böbrek hastalığının bir bulgusu olarak da karşımıza çıkabilir. Kan basıncının iyi kontrol edilememesi böbrek hastalığını hızlandırır. Böbrek hastalığından koruyucu egzersiz, tuz kısıtlaması gibi sağlıklı yaşam önerileri kan basıncı kontrolüne katkıda bulunur.

- **Şeker hastalarında kan şekerinin kontrolü:** Diyabet, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de diyaliz hastalarında böbrek yetmezliğinin en sık görülen nedenidir. Kan şekerinin iyi kontrolü böbrek hastalığının gelişmesini engelleyebilir.

- **Tuz alımının azaltılması:** Türkiye'de kişi başına tüketilen tuz miktarı normal değerlerin 3 katı fazladır. 2008 yılında yapılan araştırmaya göre ülkemizde erişkinlerde günlük tuz tüketimi 18 gram olarak saptanmıştır. 2012'den itibaren ekmekteki tuz miktarının düşürülmesine bağlı olarak son araştırmada, günlük tuz tüketimi 14,8 gram olarak saptanmıştır. Sağlıklı yaşam için alınması gereken tuz miktarının 6 gramı aşmaması gerekmektedir. Tuzun fazla kullanılması hipertansiyona, ödeme ve böbreğin olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır. Sadece tuz alımının azaltılması ile kan basıncında 2-8 mmHg kadar düşme sağlanabilir. Günlük tuz alımı azalınca kalp hastalığı, felç, mide kanseri gibi birçok ek hastalığın riski de azalmaktadır.

- **Bilinçsiz ilaç tüketimi:** Ülkemizde bilinçsiz kullanılan ağrı kesiciler böbrek sağlığı için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Birçok hastada böbrek hasarının gelişmesine neden olurken böbrek hastalığının da ilerlemesinin en önemli nedenlerinden biri aşırı ve yanlış ağrı kesici kullanımı olmaktadır. Ayrıca radyolojik görüntüleme için kullanılan ilaçlar ve bazı antibiyotikler böbrek fonksiyonlarını olumsuz etkileyebilir. Böbrek hastalarının bu konuda bilinçlendirilmesi çok önemlidir.

- **Düzenli nefrolog takibi:** Böbrek hastalarının düzenli hekim kontrollerini yaptırmaları, hastalığın erken tanısı, ilerlemesinin yavaşlatılması veya geriletilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Böbrek hastalığından korunmak için nelere dikkat edilmeli?

- Düzenli egzersiz yapılmalı
- Sağlıklı ve dengeli beslenme ve vücut ağırlığının kontrolüne dikkat edilmeli
- Tuz tüketimi azaltılmalı
- Yeterli miktarda sıvı tüketilmeli
- Sigaradan ve alkol tüketiminden kaçınılmalı
- Yılda bir kez hekim kontrolü yaptırılmalı
- Kan basıncı ölçümü yaptırılmalı
- Bilinçsiz ilaç tüketiminden uzak durulmalı
- Ailedeki hastalık öyküleri bilinmeli ve bunlara göre önlemler alınmalı

Ülkemizde özellikle son yıllarda çeşitli hastalıkların tedavisinde bitkisel ürünler bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde kullanılmaktadır. Aktarlardan alınarak ezme veya kaynatma yöntemleriyle hazırlanan bu karışım bitkilerin yararlı olabilecek kısımları dışında alerji yapabilecek veya organlara zarar verebilecek kısımları da mevcut olabilmektedir. Böbreklerden atılım sırasında böbrek boşaltım sisteminde ciddi alerjik reaksiyon ve buna bağlı akut böbrek yetmezliği sıklıkla görülen bir durumdur. Bazen geri dönüşümsüz olup hastanın böbrek fonksiyonunun kaybına neden olabilir. Bu nedenle ödem çözmek, böbrek taşı düşürmek, karaciğeri iyileştirmek, öksürük kesmek gibi birçok derde çözüm olacağı iddia edilen bu tarz bitkisel ürünlerin kullanılmadan önce doktora danışılması gerekmektedir.

TÜRK TARİHİNDE Ağustos izleri...

BEKİR ERDEM

Ağustos ayı, Türk tarihine yön veren veya büyük ölçüde etkileyen olayların yaşandığı bir aydır. Diğer aylarda Ağustos kadar çok olay yaşanmamıştır. Bunlar arasında Anadolu'yu yurt edinmemize vesile olan Malazgirt'ten, Kurtuluş Savaşı'nın sonucunu tayin eden Büyük Taaruz'a kadar birçok olay vardır.

MOHAÇ ZAFERİ, 29 AĞUSTOS 1526

Kanuni Sultan Süleyman döneminde, Osmanlı İmparatorluğu ve Macaristan Krallığı orduları arasında meydana gelen ve Macaristan'ın büyük bölümünün Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle sonuçlanan önemli bir savaştır. Savaş; sayıca üstün Osmanlı ordusunun hafif süvarileri, o zamana kadar Avrupalıların karşılaşmadıkları 300 seyyar top ve etkin tüfek kullanımı sayesinde, Macarların yenilgisi ile sonuçlanmıştır. Bu savaş dünyada en kısa sürede, en ağır yenilgiyle sonuçlanan savaş olarak kabul edilir.

OTLUKBELİ MUHAREBESİ

Tarihimizde iz bırakan bir başka olay da 11 Ağustos 1473'te yapılan Otlukbeli Savaşı'dır. Bu savaş, Fâtih Sultan Mehmed ile Akkoyunlu Devleti Sultanı Uzun Hasan arasında yapılmış ve Fâtih'in zaferiyle sonuçlanmıştır. Otlukbeli Muhaberesi birçok tarihçiye göre; kendi dönemine oranla, kullanılan taktik, teknoloji ve insan gücü bakımından 15. yüzyılın en büyük savaşıdır.

ÇALDIRAN MEYDAN MUHAREBESİ

Tarihin en büyük taktik savaşlarından biri olarak kabul edilen ve 23 Ağustos 1514'te yapılan Çaldıran Meydan Muharebesi de yine iki hakanın "Cihan Hâkimiyeti" mücadelesidir. Çaldıran; Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim ile Safevî Hükümdarı Şah İsmail arasında, günümüzde İran sınırları içinde olan Çaldıran Ovası'nda yapılmış, muharebe Osmanlı Ordusu'nun kesin zaferiyle sonuçlanmıştır.

MERCİDÂBIK ZAFERİ

Yavuz Sultan Selim'in, 5 Haziran 1516'da çıktığı Mısır seferinde 27 Temmuz günü Osmanlı Ordusu, Mısır sınırına dayanmıştı. Ancak asıl savaş 24 Ağustos 1516'da Mercidâbık'ta oldu. Osmanlı Padişahı Yavuz da, Mısır Hükümdarı Kansu Gavri de bizzat savaşın içindeydi. Kahramanca savaştılar ve Mısır Sultanı savaş meydanında öldü. Kansu Gavri'nin muhteşem topları ve ezici silah üstünlüğü vardı. Ancak bu ağır toplar, yerinden oynatılması, yer değiştirilmesi zor silahlardı. Kazanılan Mercidâbık zaferi sonunda Suriye'nin kapıları Osmanlı Devleti'ne açılmış oldu.

BELGRAD'IN FETHİ, 29 AĞUSTOS 1521

1520 Eylülünde; I. Süleyman'ın Osmanlı padişahı olmasının ardından Macaristan Kralı II. Lajos'a gönderdiği elçinin hakaret görmesi, katledilmesi ve Macar kuvvetlerinin Knin'i ele geçirmesi üzerine padişah, Belgrad üzerine sefer düzenlemeye karar verdi. 18 Mayıs 1521 tarihinde Belgrad üzerine sefere çıkan Süleyman'ın önderliğindeki Osmanlı ordusu, bir ay kadar süren kuşatma sonrasında aldığı Belgrad'ın yanında Böğürdelen, Zemun ve Salankamen şehirlerini de Osmanlı topraklarına kattı.

MALAZGİRT MEYDAN MUHAREBESİ

26 Ağustos 1071 tarihi, Müslüman Türk Milleti'ne Anadolu'nun kapısının açıldığı bir zaman dilimini hatırlatır. Malazgirt'ten önce de Anadolu topraklarına bazı Türk akınları yapılmıştır. Hatta Ege ve Akdeniz'e kadar akınlarla gelen ve buralarda şehit düşen Türk komutanlar da vardır. Ancak 26 Ağustos 1071'de, Büyük Selçuklu Hükümdarı Alparslan ile Bizans İmparatoru IV. Romen Diyojen arasında gerçekleşen Malazgirt Savaşı, "Türklere Anadolu'nun kapılarını açan savaş" olarak ün yapmıştır.

KIBRIS'IN FETHİ, 1 AĞUSTOS 1571

İnebahtı'nda galip gelmelerine rağmen müttefik donanması, Osmanlı donanmasının karşısına çıkmaya cesaret edemedi. Bir yıl kuşatması süren Kıbrıs, 1 Ağustos 1571 tarihinde fethedildi.

İttifaktan ayrılan Venedik, Fransa aracılığıyla barış istedi. Venedik, 7 Mart 1573'te imzâladığı antlaşma ile Kıbrıs'ın Osmanlı Devletine âit olduğunu kabul etti.

SAKARYA MEYDAN SAVAŞI, 23 AĞUSTOS 1921

Kütahya-Eskişehir muharebelerinden sonra bir süre duraklayan Yunan ordusu, hazırlıklarını tamamladıktan sonra 23 Ağustos 1921 günü Sakarya Irmağı'nın gerisinde bulunan Türk mevzilerine saldırıya geçti. Taraflar arasında çok şiddetli çarpışmalar oldu. Takviyeli Yunan kuvvetleri önemli mevzilerimizi ele geçirerek Polatlı'ya kadar yaklaştı. Bazı yerlerde Türk savunma hatları yarıldı, birlikler arasındaki bağlantı koptu. Türk ordusu yer yer geri çekildi.

Bunun üzerine Başkomutan Mustafa Kemal yeni bir savaş taktiği ile: "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." diyerek vatanın her karış toprağı için savaşmayı emretti. Bu emri alan her birlik, her asker; vatan toprağını sonuna kadar savunmaya başladı. Düşman büyük kayıplara uğratılarak saldırı gücünden yoksun bırakıldı.

BÜYÜK TAARRUZ, 26-30 AĞUSTOS 1922

Kurtuluş Savaşının en büyük ve sonucu etkileyen muharebesi Büyük Taarruz'dur. Kütahya'ya bağlı Dumlupınar yakınında 30 Ağustos 1922'de Türk ve Yunan orduları arasında meydana gelen savaştır. Taarruz, Başkomutan Mustafa Kemal tarafından şahsen yönetildiği için Başkomutanlık Meydan Muharebesi adıyla anılır. İstiklal Savaşı'nın kesin bir Türk zaferiyle sonuçlanmasını sağlayan bu çarpışmanın yıldönümü, ulusal bayram olarak kutlanmaktadır.

SÖZ uçar YAZI kalır

A·R·A·Y·I·Ş

HALİL CİBRAN

Bin yıl kadar önce Lübnan'ın bir yamacında iki filozof karşılaştı. Biri diğerine dedi: "Nereye gitmektesin?"

Diğeri cevapladı: "Bu tepelerin ortasından doğduğunu bildiğim gençlik pınarını arıyorum. Bu pınarın güneşle birlikte şaşaayla parladığını haber veren kitabelere rastladım. Peki, sen ne arıyorsun?"

Birinci filozof cevapladı: "Ben ölümün sırrını arıyorum."

O zaman her iki filozof da diğerinin geniş bilgisine rağmen kendisinin sahip olduğu engin ilimden yoksun olduğunu düşündü. Ve tartışmaya başladılar. Her biri diğerini manevi körlükle suçladı.

"Aynı şeyden bahsediyorsunuz. Ancak farklı kelimelerle. Biriniz âb-ı hayatı arıyor diğeriniz ölümün sırrını. Oysa her ikisi de hakikatte aynı şey. Ve her ikinizde de mevcut."

İki filozof fırtına gibi gürlerken kendi köy halkı tarafından safdil ve gariban kabul edilen bir yabancı onlara rastladı. Her iki adamdan yükselen vaveylayı işitince bir süre durup her birinin ileri sürdüğü kanıta kulak verdi.

Sonra onlara yaklaştı ve dedi: "Öyle görünüyor ki dostlarım, siz ikiniz aynı felsefe okuluna mensupsunuz. Ve aynı şeyden bahsediyorsunuz. Ancak farklı kelimelerle. Biriniz âb-ı hayatı arıyor diğeriniz ölümün sırrını. Oysa her ikisi de hakikatte aynı şey. Ve her ikinizde de mevcut."

Yabancı "Elveda ey bilginler!" diyerek onlardan uzaklaştı. Sırtını döndüğünde sakin bir gülümseyişle güldüğü duyuldu.

Ve her iki filozof birbirlerine bir an sessizce baktı. Sonra birlikte gülüştüler. Ve birisi diğerine dedi: "Pekâlâ! Şimdi bize yakışan birlikte yürüyüp aramak değil mi?"

Bu yazı Halil Cibran'ın "Kum ve Köpük ve Avare" isimli kitabından alınmıştır.

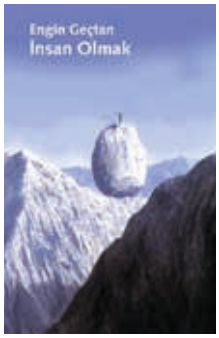

Çağdaş toplumlar kendine özgü bir olguyu da birlikte getirmiştir. İnsan eskisinden çok daha fazla sayıda insanla, çok daha kısa süreli, daha yüzeysel ilişkiler kurma eğilimindedir. Bu, soğuk bir günde karşılaşan bir grup kirpinin öyküsüne benzer.

İnsan olmak

ALİ AYGÜN

Prof. Dr. Engin Geçtan, Ankara'da yaşadığı zamanlarda ilk kitabının okuyucularından birinin "Lütfen bizim için de yazın!" demesiyle "İnsan Olmak" isimli kitabına başlıyor. Böylece akademik dilden uzak, insanların beklentilerine doğrudan cevap veren, yazarla okuyucu arasında yoğun bir bağın kurulduğu bir kitap kaleme alınıyor.

Kitap akademik dil kaygısı olmadan, okuyucuya fayda sağlamak amacıyla kaleme alındığından eserin dili oldukça sade ve akıcı. Açıklamalar gerçek hayattan örneklerle desteklendiğinden ikna edici ve bilgilendirici.

Yazar, "İnsan Olmak" adlı eserinde insan olmanın çeşitli hâllerini ince bir duyarlılık ve sıcak bir yaklaşımla ele alıyor. Geçtan eserinde, çocukluk yıllarını gerekli destekten yoksun ya da baskı altında geçiren kişilerin, o dönemde başlayan gerilim ve anksiyeteyi yetişkinlikte de sürdürdüklerini savunuyor. Bu tür baskıcı, reddedici, aşırı koruyucu ya da aşırı hoşgörülü bir ortamda yetişen çocukların ilerde özgür bir kişiliğe sahip olmalarının güçleşeceğini vurguluyor.

Birinci basımının yapıldığı 1983'ten günümüze defalarca baskı yapmış ve okurla kurduğu yapıcı ilişkiyi kanıtlamış olan "İnsan Olmak" kitabında Geçtan, insan olmanın ikilemini şöyle anlatıyor: "Çağdaş toplumlar kendine özgü bir olguyu da birlikte getirmiştir. İnsan eskisinden çok daha fazla sayıda insanla, çok daha kısa süreli, daha yüzeysel ilişkiler kurma eğilimindedir. Bu, soğuk bir günde karşılaşan bir grup kirpinin öyküsüne benzer. Kirpiler ısınabilmek için birbirlerine sokulurlar, ama dikenleri birbirine batar. Birbirlerinden ayrıldıklarındaysa soğuktan rahatsız olurlar. İleri geri hareket ederek sonunda dikenlerini batırmadan birbirlerini ısıtabilecekleri en uygun uzaklığı bulurlar."

Günümüz dünyasındaki sosyal ve maddi değişimler düşünüldüğünde, kirpilerin birbirine daha da çok ihtiyaç duyduğunu, her kirpinin bu ikilem karşısında kendi cevabını bulması gerektiğini, tam da bu yüzden "İnsan Olmak"ın bugün daha da güncel olduğunu söyleyebiliriz.

Mutlu bir insan, kendini gerçekleştiren bir insan olmanın detaylarını okurken kendimizin ve çevremizdekilerin farkına varabilmek, tutum ve davranışlarımızda daha bilinçli olabilmek temennisiyle iyi okumalar.

SERBEST KÜRSÜ

MERVE ÜNALLI

GENÇLERE SORDUK...

AİLENİZLE BİRLİKTE GEÇİRDİĞİNİZ SERBEST ZAMANLARDA NE TÜR AKTİVİTELER YAPARSINIZ?

24 — SEVGİ ÖZDEMİR

Çalıştığım için ailemle çok vakit geçiremiyorum. Ama hafta sonlarında ya da boş zamanlarımda babam, annem ve kardeşlerimle pikniğe gideriz. Kardeşlerimle bisiklete biner, voleybol oynarız. Bolca fotoğraf çekiniriz.

23 — CÜNEYT ILGIN

Ailemle vakit geçirmeyi çok severim. Onlar benim en iyi arkadaşlarımdır. Babamla tavla oynamayı çok severim, anneme de ev işlerinde mutfakta epey yardım ederim. Kız kardeşimle basketbol oynamak da en büyük hobilerim arasında yer alır.

18 — SEDA ŞAHİN

Mutfakta aşçılık sayesinde annemle stres atıyoruz. Babamla sabahları yarım saat yürüyüş yaparız. Erkek kardeşimle bisiklete bineriz. Ben de ata binmeyi çok seviyorum. Fırsatını buldukça binmeye çalışırım.

19 — HAKAN ERDOĞAN

Babamla futbol ve basketbola gideriz. Akşamları yürüyüş yaparız. Anneme de ev işlerinde yardımcı olmaya çalışırım. Sık sık sinemaya da gideriz.

uzmanına SORDUK

NAZLI ÖZBURUN
Uzman Aile Terapisti

Kaç yaşında olursanız olun aile insan için vazgeçilmezdir. Aile; çocuğun doğduğu, büyüdüğü, birey olmayı öğrendiği ve kendi ailesini kurmak için gereken donanımları kazandığı alternatifsiz biricik oluşumdur. Üzüntümüzü yaşadığımız, sevincimizi paylaştığımız yer ailedir. Bütün rollerin dışında, maskelerin ötesinde kendimiz olabildiğimiz tek yer yine ailedir.

Yaz ayları aile olmayı daha fazla hissedebileceğimiz kıymetli zamanlardır. Okulların kapanması evde geçirilen süreyi arttırmakta ve tatil zamanlarında ailenin tüm üyeleri beraber olabilmek için daha fazla fırsat yakalayabilmektedir. Önemli olan bu kıymetli zamanları har vurup harman savurmadan esnek planlar yapabilmek. Çocukların, gençlerin, anne-babaların hem keyifli zaman geçirmesi ve aynı zamanda aile olmanın ruhunu yakalayarak beraberliğin nimetlerinden faydalanabilmesi önemlidir.

Ailece yapılacakların bir listesini çı-

ANNE BABALARINA SORDUK...

ÇOCUKLARINIZLA GEÇİRDİĞİNİZ SERBEST ZAMANLARDA NE TÜR AKTİVİTELER YAPARSINIZ?

FEVZİ ILGIN — 44

Çocuklarımla haftada iki gün mutlaka kitap okuma saatimiz vardır. Bir saate yakın kitap okuruz. Oğlumla maça gideriz. Basketbol oynarız. Kızımla sinemaya gideriz. Onlarla eğlenmeyi çok seviyorum. Sanki bana gençliğimi tekrar yaşatıyorlar.

NİMET ÖZDEMİR — 50

Eşim de ben de çalışıyoruz. Ama akşamları aynı sofrada oturmak en mutlak kuralımız. Hafta sonları pikniklere gideriz. İhtiyaç hâlinde ve babalarıyla onları havuza götürmeye çalışırız. Akşamları oturur konuşuruz ya da beraber film izleriz.

HANDE ŞAHİN — 39

Kızlarımla mutfak işlerini çok seviyoruz. Oğlum küçük olduğu için onunla da dışarda gezeriz. Eşim de ben de çocuklarımıza serbest zamanlarında onlara iyi gelecek aktiviteler yapmalarını teşvik ediyoruz.

HACER ERDOĞAN — 45

Çocuklarımla beraber vakit geçirmeyi çok severiz. Oğlum sağ olsun ev işlerinde yardım eder. Kızlarım da mutfakta...Onlarla sinemaya gitmeyi alışkanlık haline getirdik. Sık sık olmasa da bovlinge gitmek de bizim için vazgeçilmez oldu.

karmak iyi bir fikir olabilir. Birlikte açık havada yapılan sabah kahvaltıları ya da akşam oturmaları, hafta sonu piknikleri yapılabilecek güzel faaliyetlerdir. Akşamüstleri deniz veya göl kenarında yürüyüş yapmak ve sohbet etmek anne-babalarla gençlerin dünyalarını yaklaştırabilir. Akşam çayı eşliğinde eskiye dair anıları paylaşmak, vefat eden aile üyelerini hatırlamak, eski albümlere bakmak, geçmişi tatlı tatlı yâd etmek çocuklara ve gençlere terapi niteliğinde iyi gelecek faaliyetlerdir.

Hafta sonları bisiklet kullanmak için imkân oluşturmak, uygun şartlar varsa çocukları yüzmeye götürmek, kamp kurmak ve doğayla baş başa kalmak; değişen şartlara uyum sağlamak konusunda gence yol gösterici keyifli seçeneklerdendir.

Yaz ayları, evlerde tadilat yapmak için uygun zamanlardır. Evdeki küçük çaptaki bakım ve onarımlar, boya ve tamirat işlerinde gençlere fikir sormak, onlarla alışveriş yapmak ve birlikte evi yeniden düzenlemek oldukça öğreticidir. Erkek çocuklarıyla futbol, basketbol gibi oyunlar oynamak, kız çocuklarıyla mutfakta farklı yemekler denemek anneler ve kızları, babalar ve oğulları için birbirleriyle konuşabilme, yakınlaşma fırsatları olarak kullanılabilir.

Yaz planlarının içinde sinema akşamları veya ortak okunan bir kitap üzerine konuşmak da duyguların sağaltımı açısından oldukça etkilidir. Önemli olan isteyerek, planlayarak ve keyifle yapmaktır.

MURAT ÖZTÜRK

KISSADAN HİSSE

En iyi buğday

Her yıl yapılan en iyi buğday yarışmasını yine aynı çiftçi kazanmıştı. Çiftçiye bu işin sırrı soruldu. Çiftçi:

-"Benim sırrımın cevabı, kendi buğday tohumlarımı komşularımla paylaşmakta yatıyor." dedi.

-"Elinizdeki kaliteli tohumları rakiplerinizle mi paylaşıyorsunuz? Ama neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuyorsunuz?" diye sorulduğunda,

-"Neden olmasın." dedi çiftçi. "Bilmediğiniz bir şey var; rüzgâr olgunlaşmakta olan buğdaydan poleni alır ve tarladan tarlaya taşır. Bu nedenle komşularımın kötü buğday yetiştirmesi demek, benim ürünümün kalitesinin de düşük olması demektir. Eğer en iyi buğdayı yetiştirmek istiyorsam, komşularımın da iyi buğdaylar yetiştirmesine yardımcı olmam gerekiyor."

Sevgi ve paylaşmak en yakınınızdan başlar. Sonra yayılarak devam eder. Kin, cimrilik, nefret kimsenin hoşlanacağı davranışlar değildir.

ESMÂ-İ HÜSNÂ

الْقُدُّوسُ

El-Kuddüs: Güzel ve yetkin görülmeyen her türlü nitelikten münezzeh ve mübarek; izzet, şeref, hükümranlık bakımından en yüce...

BİR DUA

"Ya Rabbi! Senin adınla yatar ve senin adınla kalkarım. Eğer canımı alırsan ona rahmet et. Eğer onu serbest bırakırsan salih kullarını nasıl koruyorsan onu da öyle koru"
(Tirmizî, Deavat, 20.)

BİR İNCİ

Allah katında durumunu öğrenmek isteyen, Allah için ne yaptığına baksın.
(Ahmed bin Hanbel)

SİZDEN GELENLER

ailedergisi@diyanet.gov.tr

Dergilerimizi zevkle takip ediyorum. Yıllardır aboneyim. Dergilerimizde güzel ve değerli bilgiler veriliyor. Hemen hemen her konuda, özellikle manevi duyguları öne çıkaran konularda etkili yazılar mevcut. Çevremdeki arkadaşlara da tavsiye ediyorum dergileri. Her din görevlisinin dergilerimize sahip çıkması, kendini bu satırların arasında, her satırı da yüreğinde hissetmesi ve bu dergileri hazırlayan gönül dostlarına dua etmesi gerekir. Bizim için çaba sarf eden herkese teşekkürler...

YILDIZ YAYKAN Kastamonu

Hafızlık yazınızı okurken kendi hafızlık sürecim geçti gözlerimin önünden... Hayatımın en güzel zamanlarıydı desem abartmış olmam. O muazzam ayetleri okumak, hıfzetmek dünyanın en harika hissiyatlarından... Yazıyı ve dergiyi hazırlayan tüm ekibe şükranlarımla...

ERDEM DEMİR Ankara

Dergileri ilk önce sosyal medyadan tanıdım. Zamanla merakım arttı ve takipçiniz olmaya başladım. Pencere yazılarınız, söyleşileriniz ve hemen her konuya değinen yazılarınız birbirinden güzel. Zevkle okuyorum, arkadaşlarıma da ısrarla tavsiye ediyorum. Herkese teşekkürler...

ELİF KANLIOĞLU İzmir

Çağımız teknoloji çağı artık. Bu yüzden yeni teknolojik gelişmelere hepimizin ayak uydurmaya ihtiyacı var. Ama derginiz bu hızı yakalamış maşallah. Her platformda her insana ulaşmayı kendinize görev edinmişsiniz. Bu çok güzel bir özellik. Dileyen herkes dergilere ister sosyal medyadan ister mobil uygulamadan ulaşabiliyor. Hızınız hiç azalmasın... İyi çalışmalar...

ORÇUN KAYA Bolu

Çocuklarıma -her anne-baba gibi- çok değer veriyorum ve onların sağlıklı birer birey olabilmesi için elimden geleni yapıyorum. Derginiz de bu konuda bana çok yardımcı oluyor. Mahremiyet konulu yazınızdan çok şey öğrendim ve bundan sonra tatbik edeceğim mutlaka. Sonuçta çocuklarımızın beden sağlığı kadar ruh sağlıklarına da dikkat etmemiz lazım. Ruhen sağlıklı çocuklar karakter bakımından da sağlıklı olacaklardır. Bunun gibi yazılarınızın artması dileklerimle...

SEVDE MUTLUER Bilecik

"Çocuklara Adaletle Davranmak" başlıklı yazınızı gözyaşları içinde okudum. Rahmetli babam geldi aklıma. O da bizi hiç ayırmaz kardeşlerim arasında erkek-kız ayırımı hiç yapmazdı. Ama toplumumuzda çok büyük bir eksiklik bu durum. Ele aldığınız ve insanlara bu güzel değerin unutulmaması konusunda çağrıda bulunduğunuz için ne kadar teşekkür etsem az.

ALİEFE İNAN Denizli

---

15 Temmuz gazimizle yaptığınız söyleşiden çok etkilendim. O gece halkımız her şeyi göze alarak sokaklara döküldü. Allah tüm şehitlerimizden ve gazilerimizden razı olsun. Bu kardeşimize de acil şifalar versin. Onun "İlk birkaç saniye üzerime kan ve et yağdı." Sözünden çok etkilendim. Allah ülkemiz üzerinde emelleri olanlara fırsat vermesin. Allah birliğimizi, beraberliğimizi ilelebet muhafaza eylesin...

ERHAN TOKGEZEN Eskişehir

Sayfa sayınız ortalama bir dergiden az ama yelpazesi o kadar geniş ki sanki 150 sayfalık bir dergi kalibresinde. Ayrıca konuların dağılımı da çok profesyonel. Ağır konuların arasına rahat okunabilecek yazıları yerleştirmişsiniz. Derginizi okurken zihnen yorulunca bu yazılar insanı rahatlatan bir 'es' veriyor. Tabii ki bu kadar uzun övgülerden kastım, "Derginize 64 sayfa yeter." demek için değildi. Siz sayfa sayınızı artırın biz gene okuruz, okurken yorulur, zihnimize bir 'es' verecek yazıyı buluruz inşallah. Emeği geçen tüm çalışanlarınızdan Allah razı olsun...

SELİN ÖZMERCAN İstanbul

BULMACA

SOLDAN SAĞA 1- Çeşitli araç ve malzeme kullanarak görüntüyü sabitleme, bu sabitleme sonucu ortaya çıkan görsel. – Gerekli olan duruma karşıt, zıt; düz olmayan. **2-** İsim, ün. – Akıl. – Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit. **3-** Müzikte bir nota. – Sayı, rakam. – Temizliğin, saflığın rengi, kara karşıtı. – Kurçatovyum elementinin kimyasal simgesi. **4-** Büyük, yetişkin, yaşlı anlamında bir sıfat. – Bir şeyin fiyatını arttırma. – Bütün çizgileri, hatları belirgin olan; gözün bütün ayrıntılarıyla algıladığı; iyi görünen. – Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle silindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı; şem. **5-** Yanardağların püskürme sırasında yeryüzüne çıkardıkları, dünyanın derinliklerinden gelen kızgın, erimiş maddeler. – Baş, kafa. **6-** Cimri. – Belli kimselerde bulunduğuna inanılan, kıskançlık veya hayranlıkla bakıldığında insanlara, eve, mala mülke hatta cansız nesnelere kötülük verdiğine inanılan uğursuzluk, göz, göz değmesi. **7-** Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) annesinin adı. – Ülkemizin güneydoğusunda yer alan, resmi dili Farsça olan komşumuz. **8-** Eşya veya başka nesnelerin düzgün bir biçimde üst üste konulmasıyla oluşan yığın. – Gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi. **9-** Kuzu sesi. – Alfabemizdeki son harfin okunuşu. – Bir seslenme edatı. – Bununla beraber anlamında kullanılan bir bağlaç. **10-** Doktor kelimesinin kısaltması. – Eski bilgilerin yeni öğrenilmiş bilgileri karıştırması, öğrenilmesini zorlaştırması olarak ifade edilen psikoloji terimi. **11-** Bir ışık veya ısı kaynağından yayılan ışınların toplandığı yer, mihrak, fokus. – İtaat ve tevazu içinde eğilmek, boyun eğmek, yere kapanmak, yüzü yere sürmek gibi anlamlara gelen; Allah'ın emirlerine boyun eğmek, Allah'a kulluk etmek maksadıyla ayaklar, dizler ve ellerle beraber alnın yere konması eylemi. – Kenar uzunlukları ve açıları birbirine eş olan dörtgen, murabba. **12-** (Tersi) Bir dişli çarkta veya bir vidada iki diş arasında kalan çukur bölüm. – Suudi Arabistan'ın uluslararası plaka kodu. – Arapçada "Hayır" anlamına gelen sözcük. – Karada 1609, denizde ise 1852 metre olarak kabul edilen uzaklık ölçü birimi. **13-** En kısa zaman dilimi, lahza. – Mert yaradılışlı, yüce gönüllü, yiğit, cömert, eli açık anlamında Farsça kökenli bir sıfat. – Müzikte bir nota. **14-** Roma rakamlarında M ile gösterilen, Arapça karşılığı "elf" olan sayı. – Dünyanın uydusu, kamer. **15-** Demir yolunda yolcu ve yük taşımakta kullanılan, bir veya birkaç lokomotif tarafından çekilen vagonlar dizisi, katar, tren. – Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.

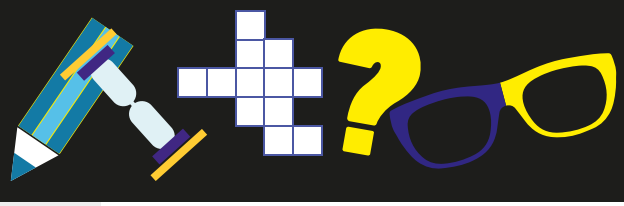

MUHAMMED
KÂMİL YAYKAN

YUKARIDAN AŞAĞI **1-** Özellikle Batı Anadolu'da kullanılan; yiğit, zeybek anlamına gelen bir sıfat. – Bolluk, varlık içinde yaşama anlamına gelen; Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde bahsi geçen, cennetin bir bölümü. – Yumurta biçiminde olan, yumurtaması. **2-** Fatih Sultan Mehmet'in hocası olarak bilinen; tıp alanına sağladığı katkılardan dolayı II. Lokman Hekim olarak nitelendirilen; hastalıkların mikroplardan ileri geldiğini dünya üzerinde ilk kez ileri süren; Ak Şeyh namlı, asıl adı Mehmed Şemseddin Bin Hamza olan Osmanlı bilgini. **3-** İki basamaklı en küçük sayı. – Genel olarak kamusal kaynakları kullanmak yoluyla ekonomik alana faaliyet gösteren devlet kuruluşu anlamına gelen "Kamu İktisadi Teşebbüsü"nün kısaltması. – Demiryolu aralarının üzerinde ilerlediği özel yol. – Bizmut elementinin kimyasal simgesi. **4-** Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir. – Yüz, yüz rengi. – Arap alfabesinin beşinci harfi. **5-** Boynun iki yanında yer alan, kolları gövdeye bağlayan bölüm. – Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde bir yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat, yolculuk. – Göğüs, bağır, sadır. **6-** Müsabaka, karşılaşma. – İleri sürülerek savunulan düşünce, iddia, dava, tez. **7-** Özellikle atlarda görülen ve insanlara da bulaşan ölümcül bir hayvan hastalığı, sakağı. – Güney Amerika'nın bütün kıyısı boyunca Venezüella'dan başlayıp Şili'ye kadar uzanan; dünyanın en büyük sıradağlar zinciri. **8-** "Andolsun zamana ki, insan gerçekten ziyan içindedir." anlamındaki ayetlerle başlayan, Kur'an-ı Kerim'in en kısa surelerinden biri. – Kur'an-ı Kerim'in 72. suresinin de ismini aldığı dumansız ateşten yaratılan varlıkların adı. **9-** Çocuğu olan kadın, anne. **10-** Konut, hane. – Bir üst tura çıkacak sporcu ve takımları ayırmak için düzenlenen seçme yarışı. **11-** Allah'ın buyruklarını yerine getirme, ibadet etme. – Gümüş parlaklığında, demir sertliğinde, kolay işlenebilen ve kolayca tel durumuna getirilebilen, kimyasal sembolü "Ni" olan element. – Utanma, utanç duyma, hayâ. **12-** Bir işi yapabilme gücü, kudret, iktidar. – Devlet başkanlarının ya da devlet erkânının devlet iş ve işlemlerini gerçekleştirdiği, aynı zamanda pek çok kamusal faaliyetin de yürütüldüğü büyük yapı. – Uzaklık belirtmek için kullanılan bir ünlem. **13-** Antik Mısır'da güneş tanrısına verilen ad. – Hayatını tamamlamış kişilerin defnedildiği kabir, ebedî istirahatgâh. – Büyü yapan, gelecekten haber verdiğine, ruhlarla ilişki kurarak hastalıkları iyileştirdiğine inanılan kimse; şaman. – Yemekten emir. **14-** Ayet-i kerimede "İnsanlar için bir açıklama, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için bir hidayet ve öğüt" olarak nitelenen hayat kitabımız. **15-** Kayaların doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan, deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler. – Bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik, vasıf, keyfiyet, kalite.

7				8		2		4
		4				3		
9		5		4				6
	4		8				6	9
			9					
8		3			5			7
5			2			4		1
					8			
4	1				6		8	

SUDOKU KURALLARI

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmak zorundadır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastiğidir. İyi eğlenceler.

ÇÖZÜMLER

7	3	6	1	8	9	2	5	4
1	2	4	5	6	7	3	9	8
9	8	5	3	4	2	7	1	6
2	4	7	8	3	1	5	6	9
6	5	1	9	7	4	8	3	2
8	9	3	6	2	5	1	4	7
5	6	8	2	9	3	4	7	1
3	7	9	4	1	8	6	2	5
4	1	2	7	5	6	9	8	3

REYHAN SEVİNÇ

“Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir. Müslümanlar arasında en kötü ev ise içinde kendisine kötü davranılan bir yetimin bulunduğu evdir.”

İbn Mâce, Edeb, 6.

KUDÜS

Hüzün var gözlerinde, ey iffetin şehri
Ey nebilerin geçtiği gölgeli bahçe
Hüzün var yollarındaki taşlarda
Hüzün var camilerinin minarelerinde
Ey Kudüs, ey hüzünler şehri
Ey gözlerinden iri yaşlar damlayan
Kim durduracak bu düşmanlığı?
Sen, ey dinlerin incisi
Kim temizleyecek kanları duvardaki taşlardan?
Kim kurtaracak insanlığı?

Ey Kudüs... Ey şehrim
Ey Kudüs... Ey sevgilim
Yarın... Yarın... Çiçeklenecek limonlar,
Sevinecek yeşil sümbüller ve zeytinler
Ve gülecek gözler...
Ve göçmen güvercinler geri dönecek...
Tertemiz yuvalarına
Ve çocuklar geri dönecek oyunlarına
Ve buluşacak babalar oğullarıyla
İnsanı kendinden geçiren coşkularla...

Ey memleketim...
Ey barış ve zeytin memleketi...

NİZAR KABBANİ
Çeviri: Muhammed Kâmil Yaykan